

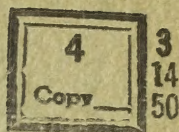
Jewish Relief And The War

D 639

.J4 J48

1916

COPY 1

PUBLISHED BY THE

Jewish War Relief Committee

CHELSEA, MASS.

Jewish Relief And The War

Editorial Staff

Editor-in-Chief

BARNETT COHEN

Chelsea Evening Record

Associate Editors

EMIL ROBBINS

Jewish Advocate

Dr. MAURICE A. GILBERT

ISSUED BY THE

CHELSEA JEWISH WAR RELIEF COMMITTEE

FOR THE BENEFIT OF THE

JEWISH WAR SUFFERERS

JULY, 1916

D639
J4 J48
1916
COPY 1

Contents

Letter from Justice Brandeis.....	3
Foreword (David A. Lourie).....	4
The Jews and The War.....	5
A Cry For More Help (Jacob de Haas).....	11
"I Did Enough" (A Goldberg Cartoon).....	12
Carnegie Hall Meeting.....	13
Jewish Philanthropy and The War (Alexander Brin).....	14
Relief Work at the Colleges (Henry Epstein).....	16
The Work in Chelsea (Leo J. Lyons).....	18
Financial Report of Chelsea Committee.....	19
The Lowly Jew.....	21
Appeal	22

LC Control Number

2001 534100

AMERICAN JEWISH RELIEF COMMITTEE
FOR SUFFERERS FROM THE WAR
NEW ENGLAND BRANCH
161 DEVONSHIRE STREET ROOM 1009
BOSTON MASS

TELEPHONE
FORT HILL 5619

NEW ENGLAND
EXECUTIVE COMMITTEE

April 14, 1916.

B/P

LOUIS D. BRANDEIS CHAIRMAN
LOUIS E. KIRSTEIN, VICE-CHAIRMAN
ABRAHAM KOSHLAND, TREASURER
ABRAHAM P. SPITZ, ASSISTANT TREASURER
DAVID STERN, ASSISTANT TREASURER
LINA H. FRANKENSTEIN, SECRETARY

HENRY ABRAHAM
LOUIS BACR
S. J. BARNET
S. S. CONRAD
STONEY DREYFUS
ADOLPH EHRLICH
ROBERT FINKELSTEIN
OSCAR GROSBERG
ISAAC HARRIS
ISAAC HELLER
JOSEPH M. NEWMAN
JOSEPH LEVENSON
DAVID A. LOURIE
SAMUEL M. MAGID
MAX MITCHELL
NATHAN PINANSKI
A. C. RATHESKY
AL. A. ROSENBUCH
N. SALLINGER
H. M. SLODORIN
JAMES SOLOMON
FERDINAND STRAUSS
CHARLES B. STRECKER
SIMON VORENBERG
A. C. WEBER
IGNATZ WIT
BENJAMIN WERNOFF
MAX E. WYZANSKI

David A. Lourie, Esq.,
40 Court St.,
Boston, Mass.

My dear Mr. Lourie:

The Jews of Chelsea by their work during the last year, both for general war relief and for the Zionist cause, have proven themselves worthy of Jewish traditions. They have shown that they value their great inheritance. They have shown that they recognize the needs and the aspirations of a great people; and the fact that they have recognized this gives reason to hope that what they have done in the past is but an earnest of what may be expected in the future.

Very cordially yours,

Justice Brandeis

NATIONAL COMMITTEE

LOUIS MARSHALL CHAIRMAN
CYRUS L. SULZBERGER SECRETARY
FELIX M. WARBURG TREASURER

EXECUTIVE COMMITTEE

CYRUS ADLER PHILADELPHIA
ISAAC ADLER ROCHESTER
LOUIS D. BRANDEIS BOSTON
CEASAR COKE GREENSBORO, N. C.
SAMUEL DORF NEW YORK
HARRY FISCHEL NEW YORK
J. WALTER FREIBERG CINCINNATI
HARRY FRIEDENWALD BALTIMORE
MOSES GRIES CLEVELAND
ABRAHAM G. BECKER CHICAGO
E. W. LEWIN-ERSTEIN NEW YORK
MEYER LONDON NEW YORK
JULIAN W. MACK CHICAGO
J. L. MAGNES NEW YORK
M. Z. MARGOLIES NEW YORK
LOUIS E. KIRSTEIN BOSTON
LEON SANDERS NEW YORK
MOSES SHOENBERG ST. LOUIS
JACOB M. SCHIFF NEW YORK
OSCAR S. STRAUSS NEW YORK
MAYER SULZBERGER PHILADELPHIA
ISAAC H. ULLMAN NEW HAVEN
A. LEO WEL PITTSBURGH
HARRIS WEINSTOCK SAN FRANCISCO

FOREWORD

From the beginning of the war to January 1st, 1916, the collection of funds in Chelsea for the relief of Jewish war sufferers in Europe was made by various organizations without any system, often duplicating work, and at times conflicting. While considerable money was raised during this period it became apparent to those interested in the work that a united committee, representing all the organizations engaged in relief work, would be beneficial to the cause.

Consequently, about January 1st, 1916, the committees representing the People's Relief Committee, the Central Relief Committee, and the American Jewish Relief Committee, organized as a joint body under the name of the Chelsea Jewish War Relief Committee and immediately started plans for the collection of funds on January 27th, which was known as President's Day.

The advantages of this combination were made manifest by the surprising success attained on that event. Over five thousand dollars was subscribed on that single occasion through the manifold activities of the volunteers and the various committees.

The Committee has met since then weekly. Under its auspices a ball was held which netted a good amount. This booklet is issued now as an additional means of obtaining money for the cause.

In the efforts of the Jewish people of this city to raise funds the sympathy and assistance of our Gentile neighbors has been at all times extended to us. We, indeed, appreciate this feeling of love and brotherhood between our fellowmen, regardless of sect or creed.

We, accordingly, take this opportunity of extending our sincere thanks and gratitude to our Christian friends for their fellow-feeling shown to us at all times; also to our local press, who have generously contributed valuable space to assist our efforts.

When posterity will look back in reading history the present generation will undoubtedly occupy a creditable part for the activities and contributions which they have made to this cause.

We hope that the Jews of Chelsea may continue united in this and other causes and that their efforts in the future will be as successful as in the past.

DAVID A. LOURIE.

The Jews and the War

The status of the Jew in the belligerent countries of Europe and in Palestine; how the war has affected the situation; atrocities in Russia.

An Appeal from the Trenches.

Since the commencement of the present European War, the old and ostensibly antiquated Jewish question has become a new and vital one. Press, public opinion and diplomats in the belligerent countries are discussing it. Many proposals have originated as to the most practical method of utilizing the present crisis for the amelioration of the Jews' condition the world over.

Fully 10,000,000 of the 14,000,000 Jews in the world are affected by this world catastrophe. In all the area involved in the war the Jews bear the heaviest of the conflict.

There are now twelve nations fighting with armies totaling at least 20,000,000 or 2.6 per cent of the population of the nations engaged. The Jews engaged in the war comprise the biggest army they have ever put forth. A conservative estimate, given in "The Jewish Chronicle" puts the number at over 550,000, or 5.5 per cent of all the Jews in the world,—double the proportion of Gentiles engaged. And what are they fighting for?

They are fighting against their own brethren; killing the members of their own families; and yet they have not the consolation of knowing that they are fighting for some military honor or in anticipation of a possible reward. They are not at war in the interests or for the protection of the remainder of their families. But the Jew, wherever he may be, is loyal to the flag under which he lives, even when that flag symbolizes tyranny, oppression and denial of civil rights.

When the war broke out thousands of Jewish young men returned to Russia, from where they fled in the furtherance of their education which was denied them in their own country, to fight voluntarily for the Russian cause knowing that all hope of

promotion or advancement to a higher rank was in vain. On the battlefield, however, those Jewish soldiers showed their heroism and superior talent and this valor on the part of those Jews won for them the respect of their colleagues in the field and hundreds of them were awarded the much coveted cross of St. George, granted only to those who distinguish themselves courageously in the face of the enemy.

This, however, did not prevent the Russian government from issuing an order, which seems to have been promulgated in March 1915, forcing 200,000 people to leave the war zone at short notice. It decreed nothing less than the expulsion of all Jews from the military zones in Galicia, Bukowina and Poland. As an excuse for this order Russia pleaded the alleged disloyalty of the Jewish population. That allegation, needless to say, could have been based at most upon the treason of a few individuals. But this indictment against a whole nation was directed not at any locality, or at any general section of the population. It was a decree against Jews as Jews.

The municipal self government resolution, introduced in Poland on March 30, 1915, further restricted the Jewish population in the city councils. In cities where Jews comprise over one-half of the total population of the city, they elect one-fifth of the total number of city aldermen. In other cities the number of Jewish aldermen shall in no case exceed one-tenth of the total number of aldermen. In addition Jews are not eligible for Chairmen of Municipal Council, or as Presidents, City Elders, or members of the Executive Committees, or as Secretaries or Acting Secretaries. The rules introduced in April, 1915, by the Acting Minister of Public Education with regard to the admittance to Secondary Schools of the children of Jews who have been called into the active army and have received a distinction or of those who have been killed or wounded are more striking.

The Jewish soldiers in the Russian army total 350,000 out of a Jewish population of 6,060,000. They are fighting in the ranks to retain Poland for the Russian crown. They are, nevertheless, subjected by these new laws to the most extraordinary discriminations.

The Jewish population of the British Isles is about 245,000, and over 16,000 are in the ranks. Hundreds have secured medals and three have been honored with the most desired order, the Victoria Cross. The Lord Chief Justice, Baron Reading, a Jew, mobilized the financial resources of the country. The treasurer

of the Red Cross Organization is Lord Rothchild. Hon. Herbert Samuels is a member of the Coalition cabinet. Five Jews are holding positions in the British Cabinet, five are in the House of Lords, six are Privy Councilors, sixteen are Baronets, fourteen are Knights and eighteen are members of Parliament.

In France the total Jewish population is a little over 100,000. Ten thousand of them are in the ranks giving splendid service, on land, sea and in the air. In the regular army there were at the beginning of the war 8 Jewish generals, 14 colonels, 21 lieutenants, 68 majors and 107 captains. General Heymann, the Grand Officer of the Legion of Honor, has been put in charge of a French Army corps. Five Jews are holding important positions in the Cabinet.

The 615,000 Jews in Germany, although without complete social privileges, have borne their full share of the burdens of war. We quote the Rev. S. B. Rohold, pastor of the Christian Synagog of Toronto, in "The Missionary Review."

"German Jews have contributed their full share towards that remarkable display of efficiency, both military and economic, which has astounded the world. In every branch of the social and political life the Jew has left his mark. Karl Marx laid down the scientific foundation of socialism, and Ferdinand Lassalle founded the German Social-Democratic party, and its leaders, up to the present head, Hugo Hassa, were all Jews, The head of the Revisionist party is Edward Bernstein, who, on account of his anti-war views, is an exile in Switzerland. What an irony that the only man who dared to defy the Kaiser in the Reichstag, and vote openly against the German war-loan, and was not beheaded, was Herr Liebknecht, a Jew!

"One secret of the efficiency of the German armies lies in their wonderful organization of transportation. To a Jew—Herr Albert Ballin—the Kaiser has entrusted the general management of all the German railways, and he is personally in charge of the transportation of all the German troops. This Jew who is not wanted is most desirable now. Iron crosses have been lavished galore on the German-Jewish soldiers."

The Jews in Italy were not emancipated until 1870. They now have a Jewish population of 45,000 and have given to Italy

Baron Sonnino, a Jew, who is the Foreign Minister and who helped to persuade the King to cast his lot with the allies. Signor Luigi Luzzatti is the Prime Minister and served on six previous occasions as Minister of Finance. The Jewish members of Parliament number sixteen and there are fourteen Jewish Senators. The President of the Council of State, Signor Malvano, is the best-hated man in Germany, because he could see through the tactics of its special Ambassador, Prince Von Beulow, and checkmated all his political maneuvers, so that he had to return, a complete failure, to Germany with his Italian wife.

M. Salvatore Barzilai, whom King Victor Emanuel appointed as a Cabinet Minister, is a conspicuous man in Italy today and the late Minister of War, General Otholenghi, is the idol of the Army.

A Jewish Population of 1,313,687 in Austria has provided that country with 180,000 soldiers, including one field-marshal 6 generals, 17 colonels, 15 lieutenant-colonels, 48 majors and 211 other officers.

Fifteen thousand Jews make their homes in Belgium and the first man taken as a hostage when the Germans entered Antwerp was a Rothchild.

Roumania has given evidence of its hostile attitude towards the Jews. Thousands of Jewish refugees who fled before the savagery of the Russian army which invaded Bukowina, sought refuge in Roumania. These were treated with great brutality by Roumanian officials in the border towns. By the famous Treaty of Berlin which Beaconsfield did all in his power to promote, complete religious liberty for the Jews in Roumania was made a condition of independence; but by different subterfuges Roumania has consistently succeeded in evading its obligations, and in spite of protests from other powers, has unceasingly harried the Jews until it seems now as if the complete extinction of the race is the policy. In the summer of 1915, the government issued an order to the administrative authorities of all districts bordering on Austria-Hungary to expel all Jews from the frontier

and send them to the interior of the country. The officials took advantage of this edict to expel not only the refugees but also hundreds of Jewish citizens of Roumania who had been living in the border towns for generations. The Jews were ordered to leave within forty-eight hours and in many cases were not permitted to take their belongings with them.

The catastrophe that befell the Jewish hope in Palestine is very hard to realize. A very conservative estimate states that during the past century half a billion dollars were spent by the different Jewish philanthropists and Jewish colonization and Zionists societies. Forty flourishing colonies have sprung up in the deserts of Palestine and Galilee and though they have been encouragingly prosperous, the Jew now sees his national hope for the country of his fathers vanishing into thin air, and the progress made in the re-habilitation of this sacred soil is suddenly checked to satisfy the conquering ambition of this or the other country.

And towards what end will all this lead to? How can we turn our mind from the thousands of our people who are now moving upon the highlands of Europe? We can see old men, white with the snow of ages, who call to their God to lead them out of these lands of desolation, as He led His children from the Land of Egypt.

The Jews of America realize that the fate of the entire race depends on them. The three million in this country, not directly involved in the great cataclysm, are called upon to perform an historic duty in assuming responsibility for the protection of the whole of their people. American Jewry has not an instant to lose.

One moonlight night Martin Feist of Frankfort, private in an infantry regiment, leaning against the front of his trench in France, let his thoughts travel to his relatives and friends, especially to one comrade killed a short time before by a French bullet. In a letter this Jewish soldier in the trenches sets down these nocturnal meditations in the following poignant lines:—

"I got thinking of all my friends and relations, and above all, of him, the faithful one, with the warm heart and the glowing ideals... His aim to fight even higher toward truth, beauty and goodness.

He was fated not to reach his goal; far from home the bullet of his foe struck him down and brought him to an untimely end. Nothing of him remains to me but the memory of the happy and troubled days for our youth which we spent together... God's ways are inscrutable.

THUS RAN MY THOUGHTS FOR HOURS. THEY STOPPED WHEN I THOUGHT OF THE AWFUL SIGHTS ON WHICH MY EYES HAVE GAZED. YOU STAY AT-HOMES, YOU CANNOT BE TOO GRATEFUL FOR THE GOOD FORTUNE THAT HAS SPARED YOU FROM THE HORRORS OF WAR. OH, YOU RICH PEOPLE, IF YOU WOULD OPEN WIDE YOUR HANDS AND HEARTS TO RELIEVE SUFFERINGS AND MISERY, YOU WOULD SHOW YOURSELVES AS GREAT MEN, GREATER IN YOUR DUTIES AS JEWS. YOU WOULD UNDERSTAND THAT IT IS DOUBLY RIGHT IN THESE TIMES TO SPEND AND GIVE. SOURCES OF REVENUE, TO BE SURE, ARE CUT OFF THIS YEAR; PERHAPS YOU HAVE SUFFERED LOSSES—YET GOD GAVE YOU SO MANY YEARS OF PROSPERITY!"

As if in further persuance of this particular appeal, the late Prof. Solomon Schechter wrote an appeal for funds under date of September 2nd, 1916, at the suggestion of Mr. Nathan Straus. It is a voice from the grave calling upon the Jews of America to do their duty. His closing paragraph reads:

"I therefore appeal to you in the name of God, in the name of our Nation, in the name of real Americanism, in the every effort in the manner indicated to save the remainder of Israel, which can only be accomplished by real and thorough sacrifice on our part."

This is the Supreme Test for the Jews in America, and let us pray unto God that He may give us strength to continue our good work and prove equal to the task.

A CRY FOR MORE HELP

Jacob de Haas.

This has been a great relief year. Never, I promise, have Jews throughout the whole world raised more money for the relief of their fellow Jews and for the relief of others than since the beginning of last Fall. The question which, however, the community will have to face is: Can we raise more than we have raised before? The real suffering caused by the war has only just commenced. Six months ago, for instance, we were told that \$15,000 a month were meeting the needs of the Jews in Palestine. Now we are told that these needs amount to at least \$50,000 a month, and the same proportions hold good throughout the whole of Eastern Europe. Shortage of food and shortage of clothing will make themselves seriously felt because this shortage not only means less supplies, but higher prices. The regulation of prices in different parts of Europe are not as important as they would seem to be—it merely means that limited quantities are sold at the fixed rates. Above this minimum private dealers are getting a quarter for less than a pound loaf. Everyone knows what a pound of bread means; and everybody can gauge the needs of the people in suffering countries when bread costs more than a quarter a pound.

This want and destitution is leading to sickness, and sickness is another source of expense. Those who have taxed themselves to give regularly during the whole period of the war have taken the right attitude. Everyone of us, however, (and this everyone should include every man and every woman and every boy and every girl) should tax themselves regularly in the interest of the relief funds everywhere. As the need will not diminish for at least one year after the war, we may as well make up our minds even that if the war ended immediately that it will be the spring of 1918 before we can begin to be relieved of the responsibilities of raising funds and of giving. It is an immense undertaking, but it is not more than we should be equal to, seeing that we are both prosperous and at peace.

HAVEN'T I DONE ENOUGH FOR THE
EUROPEAN SUFFERERS ALREADY? DON'T
I CRY AT ALL THE WAR PICTURES,
AND DIDN'T I GO DOWN TO THE BOAT TO
SEE HENRY FORD OFF, AND HAVEN'T I STOPPED
DRINKING FRENCH CHAMPAGNE TO SHOW
THAT I'M NEUTRAL, AND DIDN'T I BUY
A PAIR OF SOCKS KNITTED BY ONE OF
THE BLIND SOLDIERS?
WHAT MORE DO YOU
WANT?

"I DID ENOUGH!"

CARNEGIE HALL MEETING

At the Carnegie Hall meeting in New York on Tuesday night, December 22, 1915, a sum of \$715,000 was collected for the war sufferers within half an hour.

The following graphic description of the scene, taken from a newspaper account, shows the great charity and self-sacrifice which animates the Jewish soul at this critical period.

Women began to sob. Men stood up and cried out in anguish. For a time the noise of weeping was so loud that the voice of the speaker was drowned. And then in eloquent words Dr. Magnes told of the wonderful charity which similar appeals have brought forth in other cities. There was a catch in his voice as he asked his audience to come forth and show similar spirit.

Before the ushers could pass up the aisles with baskets men, women and children surged toward the stage. Some dropped on their knees, facing the huge rostrum.

Richly clad women knelt, shoulder to shoulder, with push-card peddlers. Caste and distinction were forgotten. The stoutest hearts were moved.

Men fought to reach the stage so they could empty their pockets. Yellow-backed currency and copper money covered the stage within a few minutes to the depth of three inches.

And amid it all Dr. Magnes continued his appeal. He did not lose the grip which he had on his audience for one second. He worked them into veritable frenzy.

A woman staggered toward the stage. Her hair had fallen over her and tears were coursing down her cheeks.

She wore a Fifth avenue modiste's gown and expensive furs. But she was practically unnoticed in the dramatic scene which was being enacted. Pushing aside many who were on their knees she tore a diamond lavalliere from her neck and passed it to Dr. Magnes.

Other women threw their furs on the stage. Still others tore their rings from their fingers and their jewels from their ears.

Ill-clad working girls gave up trinkets which probably represent weeks of saving. And even then they cried out because they could not give more.

Jewish Philanthropy and the War

By Alexander Brin.

Perhaps never before in the history of Israel did the principle of the Jewish faith, *Zedoko tazzil mimoves*, "benevolence redeemeth from death," exercise so great a power over the minds and hearts of the members of the Jewish faith as during the past twenty months. It is estimated that the contributions of American Israel toward the Jewish sufferers in the war zone is about \$4,000,000. The great response by the Jewish people of this country to the cry of the countless millions, oppressed and tormented in the Old World, will add an indelible and large-lettered page to the annals of Jewish generosity.

Never before was the American Jew in as true a position to evince his fellow-feeling for his Jewish brother as he has been during the present clash and conflict. The Jews of America have always been foremost in relieving the suffering of their co-religionists. The need for assistance is recognized to be more urgent than ever before in the history of the Jews, because the distress is more widespread, and with the continuance of the war the necessity for relieving the suffering becomes more urgent.

Whoever has read Israel's history knows that from the very beginning to the present day the Jews have been the victims of the greatest cruelties because they have insisted upon remaining staunch to their religion. But these cruelties instead of being decreased with the advance of civilization are increased, even though Jews are among the most loyal and bravest soldiers on the battlefields of all the belligerent countries.

For the first time in the history of the world, a nation, through its government, has spoken out officially in behalf of the suffering Jewish people. President Wilson, acting on the suggestion of the United States Senate, designated January 27, last, as a day for contributions to the relief of Jews suffering from the devastation and hardships of war in European

countries. It was most gratifying to note the liberal response of all classes of people, irrespective of race or creed, to the call for assistance. But what has been done so far is in reality only a drop in the ocean.

It is the sacred duty and obligation of everyone to give as liberally as possible, even though in many cases persons have given three or four times, and generously on each occasion.

Let us bear in mind that America is the only country in the world to whom these unfortunates can appeal in their time of misfortune, and we, who are enjoying all the comforts of peace and prosperity in a land where the Jews are accorded the rights of all other citizens, let us in a spirit of gratitude and thankfulness do all in our power to alleviate the sufferings of our unfortunate brethren in faith, who through no fault of their own have been drawn into this dreadful conflict.

American Israel owes it to herself as well as the unfortunate sufferers to do all in her power to alleviate the misery.

A CHRISTIAN APPEAL

I say it is humanity's debt to the Jew and I appeal to that humanity of the American people, which is the boast, the legitimate boast, the only worth while boast and glory of the American people, which never fails to respond to any human needs, no matter how remote, as it is responding now so liberally and so freely. I appeal to that humanity, that American humanity, to pay promptly, with free and open hand, its debt, its human debt, to the Jewish people in this, their bitter hour and so discharge its indebtedness to its own American human life. In the name of the Christian Church, in the name of civilization, in the name of American humanity, I appeal in behalf of the Jew, who is suffering today—men, women and children—tonight on the other side of the seas.

Bishop David H. Greer.

At Carnegie Hall Meeting, New York.

Relief Work at the Colleges

By Henry Epstein, of Harvard University.

Although not so prominent in the eyes of the public, yet just as nobly as any, did the students of the great American colleges respond to the call for aid. Called upon to contribute to Red Cross Aids, Belgian, French, Polish and English reliefs, not once did the solicitor find the students, Jewish and non-Jewish, to be wanting. After having given for all these, there came the call from our own brethren across the water, a call more touching, and a hundred-fold more piercing. The Jewish student and his non-Jewish brothers once more answered in the truly non-partisan, unprejudiced American spirit. When flowers were sold for the Zionist cause, hundreds of dollars were realized from students at Harvard, while I am informed that similar response was given at Columbia, Cornell and Yale. On January 27, 1916, the National Relief Day, set aside by President Wilson, war relief buttons were sold in Cambridge, as in other places, and the students gave what they had. Not only then, but two weeks later, in the weeks of February 14th and 21st, the college students of Harvard were called upon to make a personal sacrifice for the Jewish War Sufferers. A systematic canvass of the college dormitories yielded about \$200.00 from these already heavily taxed students. I am not aware of such thorough soliciting having taken place in any other institution of learning.

From whatever reports are at hand, it can be safely said, that taking into consideration the collections for Palestine War Sufferers, Jewish Students in Switzerland, and the general Jewish War Relief fund, the great Universities of the East responded in a splendid spirit. The following is but a rough estimate, based upon the reports at Harvard and Cornell, with varying information from other places:

Harvard	\$1500
Cornell (including Ithaca).....	1000
Columbia	800
Yale (excluding New Haven)...	500

Of course it must be recognized that residents of New York who study at Columbia and similarly of New Haven at Yale,

contributed in other collections. The above is, therefore, but a rough estimate, that can safely be taken as a minimum. It cannot be said that advanced learning is making the Jewish student less Jewish. If anything, it is awakening in him the realization of the greatness of his race, with the result that his conscience has emptied his pockets and has opened his heart.

The **Cambridge Standard** said in an editorial upon this Memorial Book:

"It will serve as a permanent memory of the charitable spirit and philanthropy of the Jews who have responded in this crisis in a manner that has not failed to meet with the admiration and respect of non-Jews. The Chelsea comimtee should be commended for its good work".

The hatred to the Jew is a Zoological bestial phenomenon. You must combat it arduously for the sake of a more rapid growth of social instincts and social culture.

It is intolerable to see that people that have performed so much of beautiful, wise and necessary things for the world, are living among us oppressed by restricted laws, which in every way limit their right to life, labor and freedom.

Maxim Gorky.

A near solution of the "Jewish Question" evokes a holiday spirit; a feeling of bright, enthusiastic joy.

Leonard Andreieff.

THE WORK IN CHELSEA

By Leo J. Lyons.

By generalizing and stating what the war has done for the Jewry of this country would make a very long and undoubtedly interesting story, but it is but fair to the citizenship of Chelsea to state what the war has done for the Chelsea Jewry. For a number of years, the Chelsea Jews have held a high position in the active work in behalf of their co-religionists in this country as well as the world over.

Since the outbreak of the war this activity has grown in untold volumes. To say that Chelsea is going to undertake a certain kind of work is to prescribe that work with the word "SUCCESSFUL". The unification of our co-religionists throughout the country has been remarkable and no better evidence of this fact was shown than at the Preliminary Conference of the American Jewish Congress held in Philadelphia in March.

The collections for the Jewish war sufferers in Chelsea have been rated among the best, not only in New England, but throughout the country. The co-operation shown by all the organizations, congregations and clubs in this work has been next to remarkable. The individuality of the Jew has been entirely obliterated and the slogan has been "How can we best serve our suffering brothers and sisters"?

Because Chelsea has done such excellent work in the past, it should not at this time, or in the future, lay back and point to what has been accomplished. It should continue this work until our suffering brothers and sisters have been relieved and until peace shall reign for them and theirs.

The young people of Chelsea have before them one of the finest lessons ever taught. They should take up the work from now on and continue success. They should appreciate, most highly, the excellent work done by their elders the last few months and profit by their example.

FINANCIAL REPORT OF CHELSEA

From the beginning of the war till January 27, 1916, the moneys sent by the Committees were:

People's Relief Committee.....	\$4800.30
Central Relief Committee.....	3374.17
American Jewish Relief Committee.....	415.21

After January 27th (President Wilson's Tag Day), the above three Committees combined forming the "Chelsea Jewish Relief Committee", which sent to the respective treasurers up to date as follows:

People's Relief Committee.....	\$4671.00
Central Relief Committee.....	1850.00
American Jewish Relief Committee.....	1315.00
Zionists Provisional Committee.....	800.00

Total.....\$17,225.68

All the moneys are finally referred to the General Distribution Committee which distributes the money proportionally to the different belligerent countries according to their need.

The moneys were collected in the following manner:

Donations of Synagogues.....	\$4,074.17
Mass Meetings.....	775.45
President's Proclamation Day.....	5,897.00
Installations	291.97
Anixter Society.....	840.24
Ball and Memorial Book.....	1,625.75
Labor League Day.....	180.00
Flower Day.....	487.20
Sunday House Collections.....	4,015.08

EXPENSE:

Printing	\$97.23	Total	\$18,186.86
Postage	55.00		247.43
Hall Rent.....	48.50		
Advertising	26.60		17,939.43
Small Expense.....	17.10	Sent away.....	17,225.68
Telephone & Telegrams 5.00			

Bal. in Treas.....\$713.75

Total.....\$249.43

Dr. M. A. Gilbert, Sec'y.

The Jews of Chelsea have worked with commendable vigor to raise money for the aid of their suffering people in the warring nations. Their contributions have been liberal, their labors untiring and no sacrifice has seemed to be too great for them to make in their desire to extend the helping hand. Much credit is due the able and self-sacrificing chairman of the general committee, Mr. David A. Lourie, for his splendid leadership in the successful movement. He not only secured the co-operation of the Jews, but he received generous assistance from a large number of Christian people.

S. H. ROBIE,
Editor, Chelsea Evening Record
and Boston Budget.

Recognition should be here made of the splendid response of the Volunteer Workers, who have labored to make the Relief Contribution in Chelsea so successful.

Under the mask of military requirements, unheard of measures of communal responsibility for uncommitted crimes were adopted against the Jews. — Measures reminding one of the savage times of the dark ages.

Professor Milyukoff.

All things are mortal, but the Jew;
All forces pass away, but he remains.

Mark Twain.

The Jews are among the aristocracy of every land; if a literature is called rich in the possessions of the few classic tragedies, what shall we say to a national tragedy lasting for fourteen hundred years, in which the poets and the actors were also the heroes.

George Eliot.

The Lowly Jew.

So many of the noblest men I've known
Whom I have loved, were Jews, by all revered,
Men in whose simplest actions have been shown,
To live in truth the faith in which they're reared;
Whose ancestors were richly blest by God,
Who were by Abraham and Moses led,
Who o'er that beauty-land of promise trod,
We were by heaven's bounteous manna fed.

There is a race so rich in deed and name,
That I, poor scribbler of this verse, would say
That oft I hang and hide my head in shame
To think that some their ignorance display,
And, since the world condemns, raviles and scorns,
Have persecuted, drove from place to place,
The lowly Jew, And he who wore the thorns,
Who gave his life for all, mas of this race.

Charles L. H. Wagner, in the "Boston Post."

APPEAL

Suffering has been the badge of the Jewish tribe from the time of the dispersion. The massacres of the crusades, the Spanish inquisition, and the Russian oppression are still among the darkest and saddest chapters of history.

Yet we realize that in all our past trials and tribulations, at no time were so many of our people so sorely in need of assistance and relief as at the present. It has been indeed made evident to American Jewry that we three million Jews here should realize our duties and responsibilities and discharge them like Jews and as men with red blood in their veins.

We have answered the call, not however to the full extent that the emergency demands. The Jews in the afflicted lands, whose resources were not entirely destroyed, gave far more liberally than we here, who have not suffered any.

Although the American Jews have raised some five millions of dollars it must be apparent to those who have at all given thought to the situation that this is by no means adequate to meet the needs of present conditions. Many and many more of millions of dollars must be raised. Every Jew, rich or poor should give, give, and give again, even if he must sacrifice something in such giving, until the Distribution Committee will feel that it has at its disposal sufficient funds to properly provide for the emergency. Then, and not until then, shall we have discharged our duties as worthy and sincere Jews and loyal Americans.

Chelsea Jewish War Relief Com.,
D. A. LOURIE, Chairman.

"GIVE"

Hear! O, Israel!

It is the prayer of millions of our unfortunate
Jews who call upon us for succor and help.

Let us sound the Shofar of Hope

Let us until the end of this war

Give! Give! Give!

Think of Poland and her Tortured Jews,
'Twixt Goth and Cossack hounded, crucified;
On either frontier, e'en the Pale denied,
Wand'ring with bloodied staff and broken shoes.---

Israel Zangwill

JEWS SUFFER MOST.

"Of the various theatres of war, that portion of eastern Europe in which more than two-thirds of the Jewish population of the world is concentrated has been the worst sufferers. After the first sweep of invasion over Belgium during the first month of the war, the civil population of that country has been comparatively immune against the actual horrors of battle. But Poland, whose population is one-third Jewish, Galicia and Bukowina, where the ratio is only a little less, have been devastated by the forward and backward surge of armies. The fate of the Polish Jews has been made harder by the persistence of racial animosity in the midst of war, and the continuance of the benighted Russian policy of treating the Jewish population with hard suspicion and of making them the scapegoat in times of adversity."

—Editorial, New York Evening Post.

On behalf of a people, stricken as no children
of man ever were, we beg:

***"Bread for the Living --
Shrouds for the Dead !"***

The Peoples's Relief Committee is Represented by
Delegates of the following Organizations:

Anixter Society
Ponevizer Society
Labor League
Poale Zion
Socialist Party
Independent Workmen's Circle
National Workmen's Alliance
Carpenter's Union
Plasterer's Association
Painter's Union
Young Men's Social and Athletic Club
Kiever Society
Kooplishker Association
Star of Chelsea Lodge, I. O. B. A.
Alexandreyer Society
King David Lodge, I. O. B. A.
Chelsea Zionist Association
Chelsea Woolen Rags Sorters Union
New Chelsea Lodge
State of Mass. Lodge
Independent Progressive Association
Pride of Chelsea Lodge
Sons of Abraham
Bricklayer's Association

Compliments of

Hon. James H. Malone

Mayor

Beacon Trust Company

Two Offices: { 20 Milk Street
 { 3 So. Market St.

Capital and Surplus, \$1,600,000.00

Deposits, - - - - \$13,000,000.00

DIRECTORS:

Seth K. Ames

Charles R. Gow

Melville L. Cobb

Robert F. Herrick

Amos S. Crane

Ira G. Hersey

Frank W. Crocker

Charles B. Jopp

J. Henry Fletcher

Edmund S. Kelley

Walter S. Glidden

Thomas Lahey

George H. Lawrence

Edward A. Rich

Henry H. Learnard

Donald H. Smith

Andrew J. Peters

Henry B. Sprague

George H. Poor

Philip Stockton

Joseph O. Proctor, Jr.

M. J. Sughrue

John Phillips Reynolds

Frank W. Wyman

Henry D. Yerxa

OFFICERS:

CHARLES B. JOPP, President.

C. L. BILLMAN, Vice-Pres. & Treas.

GEORGE H. POOR, Secretary

F. B. LAWLER, Vice-Pres.

ROBERT G. SHAW, Jr. Asst. Treas.

A. S. NELSON, Asst. Treas.

For convenience of Depositors Our Faneuil Hall Branch Office
is Open to Receive Deposits Saturday Evenings 7 to 10 o'clock.

INTEREST PAID ON DEPOSITS \$300 OR OVER

Compliments of
Israel Feinberg

Tremont Trust Company

"THE BANK OF SERVICE"

14 State Street

194 Washington Street

BOSTON, MASS.

Total Assets \$1,500,000.—

OFFICERS

ASA P. FRENCH

President

GILBERT H. NOYES

Vice-President

SIMON SWIG

Vice President

WINSLOW P. BURHOE

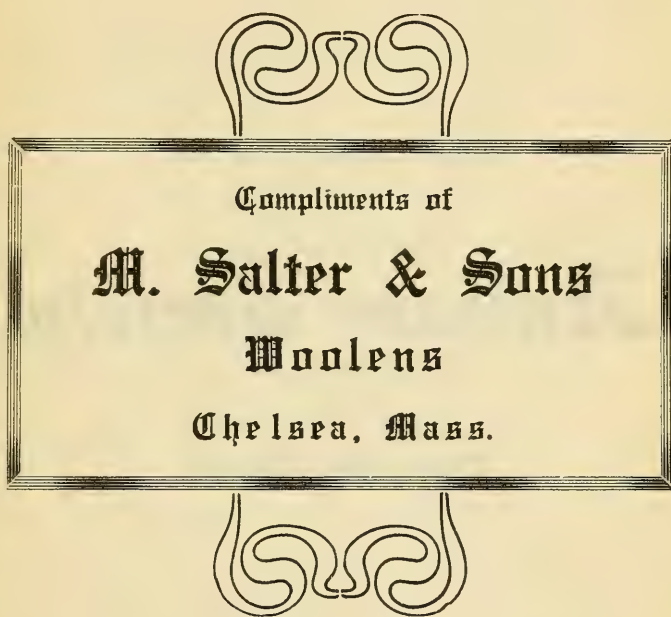
Treasurer

JOHN W. COUGHLIN

Vice President

CHARLES FLEISCHER

Secretary

COMPLIMENTS OF

Anixter Society

CHELSEA, MASS.

COMPLIMENTS OF
Y. M. H. A.
CHELSEA, MASS.

Compliments
of

Wendell Progressive Ass'n

Chelsea, Mass.

COMPLIMENTS OF

Carpenters Union, Local 937

CHELSEA, MASS.

ORGANIZED APRIL 10, 1906, WITH 37 MEMBERS

NOW IT HAS 250 MEMBERS

Scale of wages was raised from \$3.28 to \$4.80 per day

It pays accident benefit \$6.00 per week

Compliments of

Socialist Party

CHELSEA BRANCH

*The Workmen's Sick and Death
Benefit fund of America counts 400
Branches with a Membership of 50,000.*

Its assets of liabilities amounts to 1,000,000.

It has a free bed in the Mass. Homeop. Hospital for its members.

————— :::: —————

Initiation fees are:

Age 16 to 20.....	\$3.25	Age 30 to 40.....	\$5.25
Age 20 to 30.....	\$4.25	Age 40 to 45.....	\$7.25

For further information write to

No. 1 THIRD AVENUE, New York, City.

—— or ——

G. ABRAMSON, Sec'y of Br. 96

143 Orange Street

Chelsea, Mass.

Koopishker Association

All those who look for sociability, at the same time to have benefit in time of sickness, join this society.

The Payments Are But 50 Cents a Month.

We meet every 2nd and 4th Sunday eve. in month.

at 220 BROADWAY.

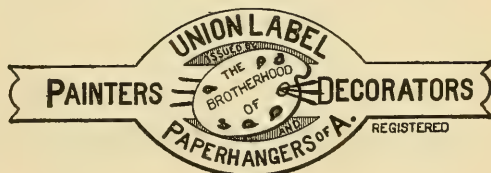
You are welcome to our meetings.

For information apply to our Secretary

S. JOSEPH

97 Chester Avenue

Chelsea.

Compliments of

Painters Union, Local 623

OF CHELSEA, MASS.

BROTHERHOOD OF PAINTERS

PAPERHANGERS OF AMERICA

Compliments of
BAY STATE LODGE, No. 532, I. O. B. A.
108 Park Street Chelsea.

For information apply to
N. ROSENBERG, Secretary
213 Belmont Street Everett

Compliments of

POALE ZION
124 Arlington Street CHELSEA.

Compliments of
BETH ISRAEL HOSPITAL ASSOCIATION
Chelsea Auxilary No. 2.

Compliments of
*CHELSEA YOUNG
ZIONISTS*

Org. 1910

Harry S. Ettlinger, Director.

Compliments of
*NEW CHELSEA
LODGE*

Chelsea.

Compliments of

HAND IN HAND SOCIETY

CHELSEA, MASS.

Compliments of

MENORAH ZIONISTS OF CHELSEA

Meets every Sunday afternoon, at Y. M. H. A. Auditorium.

Compliments of

Mrs. T. ANDELMAN

55 Millet Street

-

-

-

Dorchester, Mass.

Compliments of

**Judaeen Social and
Athletic Club**

CHELSEA, MASS.

Compliments of

KIEVER SOCIETY

Chelsea

Compliments of

**1st Roumenian Sick
Benefit Association**

Compliments of

**SONS OF ABRAHAM
LODGE**

I. O. B. A.

Compliments of

**BRICKLAYERS
ASSOCIATION**

Compliments of

**PLASTERERS
SOCIETY**

Compliments of

SUFFOLK LODGE

I. O. B. A.

Chelsea

Compliments of

Star of Chelsea Lodge

I. O. B. A.

Compliments of

CATHOLIC CITIZEN

Compliments of

CHELSEA EVENING RECORD

Compliments of

TOWER & HARNEY

FLORISTS

440 Broadway

Chelsea.

Compliments of a Friend

Tel. 861 Chelsea

Room 1

S. S. EISENBERG

Engineer and Architect

5 Everett Avenue

Chelsea, Mass.

Tel. 446-M Chelsea

Dr. H. S. WHITE

DENTIST

446 Broadway Chelsea

Cor. Fifth St.

Over Brdw'y National Bank

Tel. Chelsea 581-J.

M. SNOW & SONS

Wholesale & Retail

Butter, Cheese and Eggs

Smoked Fish and Fancy

Groceries

Teas & Coffees a

Specialty.

56½ Everett Ave. Chelsea

Compliments of

ISAAC WATCHMAKER

262 Washington Street

Boston

Compliments of

S. E. PAULINE & CO.

5 Everett Avenue

Chelsea.

Compliments of

SAMUEL WASSER

19 Everett Ave.

Chelsea.

Compliments of

CHELSEA GAZETTE

Compliments of

Dr. DAVID I. WOLPER

Chelsea

Compliments of

JAMES BLOOMBERG

294 Broadway

Chelsea

Compliments of

TUCH & BLOOM

336 Broadway

Chelsea

Compliments of

I. BACHRACH

86 Spruce Street

Chelsea

Compliments of

MARKELL -- WESTON

DRUG CO.

Chelsea Sq.

Chelsea.

Tel. 1433-M. Chelsea

M. GRUZEN
LADIES' AND GENT'S FURNISHINGS

and all kinds of Fancy Dry Goods
Also Agent for Singer Sewing Machines

67 Everett Avenue

Chelsea, Mass.

Compliments of

C. W. FREEMAN, Druggist

STORES AT

Bellingham Sq. & Cary Sq.

Chelsea, Mass.

Tel. Chelsea 1433-W.

GOLDMAN & FREEDMAN
RUSSIAN - AMERICAN TICKET OFFICE

Steamship and Railroad Ticket Agents
for all lines.

Money sent to all parts of the world.

65 Everett Avenue

Chelsea, Mass.

Compliments of

STANDARD PRESS

Union Printers

Work done satisfactory and
reasonable.

Society Printing a Specialty.

18 EVERETT AVENUE

Chelsea, Mass.

Compliments of

S. NATAUPSKY & CO.

Wholesale and Retail
dealers in

FRUIT AND VEGETABLES

Also Fresh Fish

121 Arlington St., Chelsea

Compliments of

ISADORE WINTMAN

BANKER

71 Everett Avenue

Chelsea, Mass.

Tel. 1139-W.

Tel. Connection

W. WEINSTEIN

Photograph Studio

Cor. Everett Ave, Walnut &

Third Streets

Chelsea.

Tel. Chelsea 1361-R.

KATZMAN BROS.

Boots, Shoes & Rubbers

Agents for W. L. Douglas and

Regal Shoes.

63-69 SECOND STREET

Chelsea, Mass.

Compliments of

ROSE THE TAILOR

10 EVERETT AVENUE

Chelsea, Mass.

Tel. 74-M.

Compliments of

Marshall's Lunch

438 Broadway

Chelsea

Bellingham, Sta.

Compliments of

J. SLOTNICK

CONTRACTOR AND BUILDER

10 Lawrence Street

Chelsea.

Compliments of

PHILIP SNEIDER

FINE FOOTWEAR FOR THE

ENTIRE FAMILY

112 Arlington St.

Chelsea.

Compliments of

B. CUTLER & SON

JUNK DEALERS

2nd Street

Chelsea

Compliments of

KATZ BROS.

GROCERIES & PROVISIONS

26 Everett Ave.

Chelsea

Compliments of

G. WOLPE

ROOFER

35 Hawthorn St.

Chelsea

D. Grossman

O. Serman

NEW ENGLAND

CONTRACTING CO.

BUILDING WRECKERS

Chelsea

Compliments of

Mrs. Fannie Grossman

37 Central Ave.

Chelsea

Compliments of

J. MESSERMAN

MASON

Chelsea

PHILIP MILLER

LUNCH ROOM AND

DELICATESSEN

36 Everett Ave.

Chelsea

Tel. Haymarket 2511-W.

HOFFMAN & CO.

Manufacturers of

FINE COATS

4-6 Alden Court, Boston, Mass.

Compliments of

LOUIS LEVIN

HOUSE FURNITURE

347 Broadway

Chelsea

Compliments of

Chelsea Watch Hospital

434 Broadway

Chelsea

Compliments of

New York Restaurant

G. STERENSTEIN, Prop.

46 Everett Ave.

Chelsea

Tel. 769-J Chelsea

Ellis Gordon

***The Shop that
Makes Good***

Gordon's

Bellingham Square Chelsea, Mass.

Compliments of

MAX CARVIN

VIENNA RESTAURANT

16 Everett Avenue

Chelsea

Compliments of

HARRIS POORVU

REAL ESTATE & MORTGAGES

18 Tremont St.

Boston

Compliments of

Miss M. KOLEMAN

FANCY DRESSMAKER

5 Everett Ave.

Chelsea

Compliments of

A. K. MANN

PLUMBING SUPPLIES

Broadway

Chelsea

Compliments of

Niman Freedman

Compliments of

H. TIGER

Chelsea

Compliments of

New England Glass Co.

L. SNIDER, Prop.

73 Arlington St.

Chelsea

Compliments of

W. RODMAN

Wholesale

CIGARS AND TOBACCO

Chelsea Sq.

Chelsea

Compliments of

JOSEPH KLEIN

Compliments of

Dr. H. T. WHITE

DENTIST

466 Broadway

Chelsea.

Compliments of

I. H. BUKOFF

Merchant Tailor

45 Everett Ave.

Chelsea.

Compliments of

DAVID FEINBERG CO.

RUBBER DEALERS

11 Broadway

Chelsea.

Compliments of

FRANK HIRSHMAN

METALS

Boston.

Compliments of
ISAAC BORNSTEIN
WOOLENS

Chelsea.

Compliments of
J. BLOOM
WOOLENS

Chelsea.

Compliments of
M. RUBIN & CO.

CHELSEA.

Compliments of
BARNETT ROGOVIN
Contractor and Builder

County Road

Chelsea.

Compliments of

H. COHEN CO.
METALS

Second Street

Chelsea.

M. ZAFF
BAGS

Second Street

Chelsea

Compliments of
GORDON, GOOSE & GERBER
METALS

Second Street

Chelsea.

Compliments of

WOOLENS

H. KARP

Chelsea

Compliments of

RAZIN & GASS

WOOLENS

Chelsea

Compliments of

LOUIS LEVIN

PAINTS AND WALL PAPER

13-15 Everett Ave.

Chelsea

Compliments of

BERKOWITZ BROS.

CLIPPINGS

Chelsea

Compliments of

B. Greenglass & Son

BAKERY

Chelsea

Compliments of

H. CUTLER

BAGS

Chelsea

Compliments of

A. STEINMAN

METALS

Chelsea

Compliments of

J. FABER

METALS

Chelsea

Compliments of

***Schechter, Weinstein &
Bekerman***

RAGS

Chelsea

Compliments of

L. CUSHING

WOOLENS

Chelsea

Compliments of

James Rosenfield & Co.

METALS

Chelsea

Compliments of

H. Rubinstein

METALS

Chelsea

Compliments of

ROSENBERG BROS.

WOOLENS

Chelsea

Compliments of

OSCAR CUTTLER

METALS

Chelsea

Compliments of

***N. E. SMELTING &
REFINING CO.***

METALS

Chelsea

Compliments of

M. FATELMAN

WOOLENS

Chelsea

Compliments of

G. ROZEN

BUILDER

Chelsea

Compliments of

KAPLAN & SPACK

METALS

Chelsea

Compliments of

Rosenblatt & Son

WOOLENS

8 Spruce Street

Chelsea

Compliments of

Cuttler & Brickman

BAGS

Chelsea

Compliments of

Klivansky & Rubinov

Chelsea

Compliments of

James J. Breath

Cor. of Cross & Park Sts.

Chelsea

Compliments of

Towle & Collins

52-54 BROADWAY

Chelsea

Compliments of

C. Keefe & Connely

Chelsea

Compliments of

PHILIP MARGET

Chelsea

Compliments of

H. GOLDBLATT

Chelsea

Compliments of

D. NORVITZ

Chelsea

Compliments of

Fifth Street Wine Co.

13-15 FIFTH STREET

Chelsea

Compliments of

JOHN E. HART

Chelsea

Compliments of

Fitzpatrick & Smith

ALES, BEERS, WHISKEYS,
WINES, CORDIAL and BOTTLED
GOODS OF ALL KINDS.

975 Broadway

Chelsea

Compliments of

N. SIMONS

WINES and LIQUORS

3232 Washington St.

Boston

Compliments of

J. J. DOHERTY

Dock Sq.

Boston

Compliments of

Harry Beiserman

106 Poplar Street

Chelsea

Compliments of

Joseph Ankin

54 Everett Aevnue

Chelsea

Compliments of

S. GOLDSTEIN

PLASTERER

Chelsea

Compliments of

Jacob Schwartz

9 Ash Street

Chelsea

Compliments of

M. ROLL

78 Addison St.

Chelsea

Compliments of

J. Greenstein

148 Arlington St.

Chelsea

Compliments of

Shugrew & Connelly

Chelsea

Compliments of

Fitzgerald & Sloane

Chelsea

Compliments of

J. W. KENNY

Chelsea

Compliments of

A. L. KIERNAN

Chelsea

Compliments of

Hubbner & Claffey

Chelsea

Compliments of

J. ZECHA

Liquor Dealer

Chelsea

Compliments of

JOHN A. GREEN

Liquors

Chelsea

Compliments of

IVAN SCHONBACH

Chelsea

Compliments of

LEONARD & MARTIN

Chelsea

Compliments of

DORFMAN & RUBIN

Chelsea

Compliments of

MAX COHEN

Chelsea

Compliments of

J. LIPP

Chelsea

Compliments of

M. A. MURRAY

Chelsea

Compliments of

Martin P. Goode

Chelsea

Compliments of

MCDONALD BROS.

Chelsea

Compliments of

Marcel Mekelburg

WINES and LIQUORS

51 Fifth Steret

Chelsea

Compliments of

D. J. O'CONNELL

Chelsea

Compliments of

Thomas I. McGerney

Chelsea

Compliments of

Kopelman & Kopelman

Wines and Liquors

Chelsea

Compliments of

MORRIS WHITE

Chelsea

Compliments of

J. J. POWER

Chelsea

Compliments of

CHELSEA WINE CO.

7-9 CROSS STREET

Chelsea

Compliments of

LOUIS H. RESNICK

Compliments of

BOSTON BEER CO.

BOSTON

Compliments of

MEMBERS OF THE BAR

Bernard Beerman

Maurice Caro

Simon Cohen

E. Philip Finn

Harry Finestone

Maurice Jacobs

Abraham H. Klubock

Joseph M. Levenson

David A. Lourie

Samuel Markell

Harry Mann

Simon B. Stein

Maurice Tobey

Jacob Weinberg

Compliments of Physicians

Dr. A. Davidson, 155 Chestnut Street.

Dr. George Garry, 162 Chestnut Street.

Dr. Maurice A. Gilbert, 199 Chestnut Street.

Dr. Elias Goldberg, 198 Chestnut Street.

Dr. M. Golob, 270 Chestnut Street.

Dr. Henry Jelen, 93 Washington Ave.

Dr. H. B. Myers, 174 Chestnut Street.

Dr. L. J. Palmer, 131 Shurtleff Street.

Dr. J. T. Pollock, 212 Chestnut Street.

Dr. George Reinhertz, 170 Chestnut Street.

Dr. C. H. Wilson, 234 Chestnut Street.

Compliments

David Grossman
Nathan Kramer
Mrs. A. Levovsky
Mr. & Mrs. O. Sterman
Sarah Gas
Samuel Barbesh
Arthur Kovitz
Pearl Zaff
Julius Cohen
Eli Zeichick
I. J. Rosenberg
Jennie Schwartz
Nathan Reback
Mrs. Stoneberg (Hingham)
M. Barry (Hingham)
Louis Cohen
Philip Fisher
B. Goldman
B. Schwaren
C. Paulinger
David Goodman
Eli Ablovitz
H. Goodman
Rose Adler
Mrs. B. Portnoy
Ida Rosenfield
J. Silverman
B. Lichter
Morris Wolfson
I. P. Gordon
J. Greenberg
Max Patrick
Louis Fulman
J. Dorfman

Morris Quint
L. Fuhrman
S. A. Leventhal
Rubin & Covitz
P. Goldberg
Annie Klitzman
A. Gorshell
New York Sale Co.
Ingerman Bros.
S. Sanitzky
Modern Restaurant
Kornetsky Bros.
K. Disler
Mrs. Annie Barr
I. Rich
A. Moldau (Malden).
Samuel Weinstein
Freedman & Abramovitz
Meyer Rosenstein
D. Feinglass
M. Goldstein
M. Koplovitz
K. Kaminsky
Isenberg Bros.
I. Schwartz
M. Shepard
J. Arenson
S. Malatzky
J. Yaffe
I. Weiner
I. Grood
Turkanis Pharmacy
D. Badin (Everett)
Mrs. J. Berston

Compliments (Continued.)

Dr. N. Chernovsky
Mrs. W. Ger
Morris Berman
Morris Rubin
H. Berman
A. G. Rovner
W. Gray
Samuel Gerstein
Annie Ger
Lena Minsk
R. Minsk
Ruth Davis
W. Hoffenberg
L. Lichter
S. Simont
M. Rosen
Harry Paul
A. Baginsky
Frank Zorfas
Mrs. B. Zeff
Ida Pansky
M. Kushman
Max Dorfman
D. Aptaker
R. L. Tolz
Morris Stone
S. Arthur Shaw
Wolf Ger
M. K. Rosenstein
William Baron
M. Feinsilver
D. Schafer
Harry Clayman
Isadore Gould
Abraham Katz
J. Nankin
Sam Ostroff
Eli Davidson
A. Krasnekovitz

Abe Sigelman
N. Sneider
Marshall's Lunch
Samuel Sweet
H. S. Pecker
Morris Woodrow
Mrs. Etta Doris
Irving Malkin
Minnie Hurvitz
Lizzie Yaffe
B. Katzman
J. Kriteiman
H. Weinberg
M. Borkum
Arlington Cleaning Co.
S. Barishoff
M. Barash
J. Saslavsky
S. J. Miller
M. Clesner
Harry F. Smith
H. Rosenberg
H. Tiger
J. Schwartz
I. Doris
M. Zeff
P. Bloomberg
H. Estreich
M. Setzel
M. Berlin
O. Levitzky
S. Ringer
B. Berger

Compliments of
SISTERS OF LORD BEACONSFIELD LODGE,
No. 554, I. O. B. A.
EAST BOSTON, MASS.

Compliments of
Independent Progressive
Association

Compliments of
PRIDE OF CHELSEA LODGE,
I. O. B. A.

Compliments of
KING DAVID LODGE

Compliments of
PROGRESSIVE LODGE 53,
I. H. OF A.

Compliments of the
Ernesto Nathan Lodge, No. 659
Independent Order Brith Abraham

Jewish National Workers Alliance

אידיש נאציאנאלער ארבייטער פערבאנד

ברענטש 74

טשעלסע, מאסס.

דער איד. נאציאנאלער ארבייטער
פערבאנד פון אמעריקא, איז בא-
זירט אויף וויסענשאפטליכע אינשו-
רענס סיסטעמע. בעקאנט אונטערן
נאמען "אמעריקאן עקספיריענס
מייבל", מיר צאָהלען אויך קראנקען
און קאנסאמפשאַן בענעפיט.

דער אידישער נאציאנאלער ארבייטער פערבאנד נעהמט
אויף מעמבערס פון 18 ביז 60 יאָהר.

אונזער ברענטש מיטעט יעדען 1-טען און 3-טען זונטאג פון מאנאט,
אום 10 אהר מארגענס, אין 124 ארלינגטאן סטריט.

נאך אינפארמיישאַן ווענדעט זיך צום סעקרעטאר פון אונזער ברענטש
ס. זאלאזניק, 180 ארלינגטאן סטריט, טשעלסע, מאסס.

COMPLIMENTS OF

Chelsea Zionist Association

דער אינדעפענדענט ארבייטער רינג

אר טשעקס

ברענטש 24

איז א ברענטש פון דעם איינציגען אינדעפענדענט ארבייטער אָרדען, וועלכער צאָהלט קראַנקען בענעפיט 10 דאָלאַר אַ וואָך פאַר 15 וואָכען דירעקט פון טרעזשורי פון אָרדען. קאָנסאַמפּשאַן בענעפיט 10 דאָלאַר אַ וואָך פאַר 13-19 וואָכען אַ חוץ קראַנקען בענעפיט.

— אינשורענס 1000 דאָלאַר. —

די צאָהלונגען זיינען די ביליגסטע אין פּערגלייך מיט עני אָרדען.

מיר מיטען יעדען 2-טען—4-טען זונטאָג פריה אין 19 עווערעט עווע.

H. TATILMAN, Secretary

65 Poplar St., Chelsea.

Chelsea Ladies' Aid Society

אונזער פרויען הילפס פּעראיינ

אין אייניגע מאָנאַטען פון איהר עקזיסטענץ האָט זי שוין איבער 170 מעמבערס. איהר אויפגאַבע איז צו אויסשטרעקען אַ האַנד פון הילפּע צו איהרע מעמבערס אין צייט פון נויט און קראַנקהייט. מיר צאָהלען קראַנקען בענעפיט און גיבען דאָק-טאָר פריי. די דיוס איז זעהר קליין.

פאַר אינפּאַרמישאַן שרייבט צו

L. MILLER, Rec. Sec. 108 William St., Chelsea,

Mrs. E. HOFFMAN, Fin.-Sec'y. 88 Arlington St., Chelsea,

לייבאר ליעג, אינק.

ברענטש 36 אף משערסיע

צאחלט קראנקען בענעפיט 6 דאללאר א וואך פאר
15 וואכען אין יאהר. קאנסאמפשאן בענעפיט
דאללאר פאר 14 וואכען און עקסטרא 12 א וואך
פאר 25 וואכען סאניטאריום.

מעמבערס ווערען אריינגענומען אין עלטער פון
18 ביז 40 יאהר.

מיטעט יעדען 1-טען און 3-טען זונטאג אין מאנאט.

אונזערע מיטינגס זיינען אפען פאר יעדער בעזוכער.

ווען איהר געהט צום גראַסער אָדער אין לאַנטש רום
קויפֿען ברויט זעהט אז דיעזער ליבעל זאָל זיין
אויפֿגעקלעפֿט.

זייט פאַרזיכטיג פאַר פאַלשע ליבעלס.

מיט בעסטען גרוס פון אַלע מעמבערס פון דער בעקער
יוניאָן, ברענשא 45.

SAM FRIED, President
B. REISMAN, Secretary
I. ROSS, Treasurer.
S. WITTKIN, Delegate

קאמפלימענטס פון

וואולען רעגס, סארטערס און פיקערס יוניאן

אף טשעלסיע

קאפלאן, טשערמאי

ד. גאלדשטיין, ארגאניזער

Compliments of

Joseph O'Neil

Compliments of

John H. H. McNamee

83 Summer Street

Boston, Mass.

Compliments of

Mr. B. PORTNOY

Everett, Mass.

Compliments of

LIBERTY LODGE

No. 25, U. H. of A.

Compliments of

***HEBREW FREE
SCHOOL***

הערצער מויזענד — און איין וועהמאג
מויזענד הייזער — און איין טהיר;
אלע, אלע — איין פערקלאגטער
קראנקער יתום זענען מיר! ...

ברידער, שוועסטער, האט רחמנות!
גרויס און שרעקליך איז די נויט —
גיט די מויטע אויף תכריכים,
גיט די לעבעדיגע ברויט! ...

3.

שמראמען בלוט און מייכען טרעהרען
זידען, פליסען אהן א שיעור ...
אימת-מות קוקט אין פענסטער
און דער הונגער קלאפט אין טהיר ...

שלאף איז אונזער האנד צו שטריימען,
שמאק און שווער איז אונזער שמארץ...
קום-זשע, דו, מיט טרייסט און ליעבע,
גוטעס, הייסעס יודיש הארץ!

ברידער, שוועסטער, האט רחמנות!
גרויס און שרעקליך איז די נויט —
גיט די מויטע אויף תכריכים,
גיט די לעבעדיגע ברויט! ...

האַט רחמנות

1.

שטראָמען בלוט און טייכען טרעהרען
זידען, פליסען טיעף און ברייט...
אונזער אַלטער, גרויסער אומגליק
האַט זיין האַנד אויף אונז פערשרייט.

הערט איהר דאָרט, ווי מוטערס קלאַגען
און פון קינדער דאָס געשריי?
טויטע ליגען אויף די גאַסען,
קראַנקע פאלען נעבען זיי...

ברידער, שוועסטער, האַט רחמנות!
גרויס און שרעקליך איז די נויט —
גיט די טויטע אויף תכריכים,
גיט די לעבעדיגע ברויט!...

2.

פון דער ווייטען שווער צו פיהלען:
ווייטע טרעהרען — פרעמד געוויין,
ווייטער אומגליק — פרעמדער אומגליק,
פרעמדעס בלוט... ניין, ברידער, ניין!

הימעל נקמה נעהמען... ער האָט איהם געזעהן יעצט דעם "ווייסען רבי", ווי ער קריכט ארויס פון א ווינקעל, אַטאַט פון יענעם ווינקעל און פערשפרייט זיך איבער'ן הימעל, ער האָלט די אויגען פערגלייזט, דער שוואַרץ-אַפּעל בעהאַלט זיך אונטער דעם היימעל און קוקט אויף איהם שטאַרק און אונבעוועגליך און די ליפּען מורמלען, מורמלען אונפערשטענדליכע ווערטער אין דער ווייסער באָרד אריין, און אַט צופאַלט די באָרד פון "ווייסען רבי", דאָס גאַנצע פנים צופאַלט און וואַרפט זיך אויף די קעפּ פון די רוסישע סאָלדאַטען.

און קוים איז איין פנים צופאַלען — זעה, אן אנדער "ווייסער רבי" קריכט ארויס פון אן אנדער ווינקעל, אַט געהט ער, געהט ער, ער וועט באַלד אַנקומען צו איהם... וואסיל'ן איז בעפאַלען אזא אנגסט, אז ער האָט איינגעקאָרטשעט דעם קאָפּ אין דער ערד און איבערגעגעבען זיך דעם "ווייסען רבי", און זיינע ליפּען האָבען געמורמעלט אונאויפהערליך: "גאָט האָב רחמנות, גאָט, האָב רחמנות!"

נור אַט איז דער "ווייסער רבי" דורכגעפליוגען לעבען זיין קאָפּ, ערגעץ אנדערש-וואו אראָבעפאַלען. וואסיל' וואַגט זיך אומצוקוקען. די נאכט איז א פייכטע, די ערד פאַרעט, און פון איבעראַל שטייגען אויף "ווייסע רבי'ס", זיי נעהמען זיך אָן איינער דעם אנדערען ביי די הענד און פליהען צוזאַמען. אין יעדען ווינקעל זיינען זיי דאָ, און אַט קומען זיי שוין אָן צו איהם, פון דער הויט איז אויסגעוואַקסען א "ווייסער רבי", ער שמעהט פאר איהם און קוקט אים אָן מיט זיינע שטאַרענדיגע אויגען. וואסיל'ן ציטערען די הענד, ער וואַרפט אַוועק די ביקס פון די הענד, און מיט אן אנגסט-געשריי שרייט ער אויס צו די חברים:

— חברים אנטלויפט, דער "ווייסער רבי" געהט!

— ווער איז ער אַזעלכער?

— איהר ווייסט ניט ווער דער "ווייסער רבי" איז? זעהט, זעהט, — ווייזט וואַסיל' אויף די ווייסע וואַלקענדלעך — דאָס איז ער, ער געהט ארויס נקמה-נעהמען, אומזיסט שמעלען מיר זיך אַנטקעגען איהם, ער איז א גייסט, ער איז א הייליגער, ער נעהמט נקמה. 'גאָט, האָב רחמנות! האָב רחמנות!' — פאַלט וואסיל' אויף די קניען — חברים, אנטלויפט, וואַרפט די ביקסען, בחנם, בחנם, דער "ווייסער רבי" געהט.

און דאָס וואַרט דער "ווייסער רבי" האָט זיך ווי א קרענק אַנגעשטעקט צווישען די סאָלדאַטען. איין סאָלדאַט האָט דאָס דעם אנדערען איבערגעגעבען, און אן אנגסט איז זיי בעפאַלען — ניט פאַר'ן טויט, נור פאר דעם אונפער-שמענדליכען "ווייסען רבי", וואָס איז ארויס נקמה-נעהמען. איינער נאָכ'ן אנדערען האָבען די סאָלדאַטען די ביקסען געוואַרפען און אַנטלאָפּען פון פעלד אראָב...

אזוי יאָגט זיך נאָך דער "ווייסער רבי", און טרייבט די רוסישע ארמעע פון פעלד אראָב, און נעהמט נקמה ביז'ן היינטיגען טאָג...

ארויס, ווי ער וואָלט מורא געהאט, אז דער טויטער זאָל איהם ניט אָנכאַפּען
ביי די פיס, ווי פריהער, און ער האָט צו זיך גערעדט:
— א וויסער רבי !

אין א פאָר וואָכען ארום איז וואַסיל אינאָנאָוויטש, פון חאַרקאָווער גו-
בערניע, דער סאָלדאט, וואָס האָט ערמאָרדעט דעם אַסטראָווער רבי'ן און
געשענדעט זיין איינציגע טאָכטער, געלעגען צוזאמען מיט זיינע חברים אויף די
פייכטע פעלדער פון דער רויטער רוסישער ערד, וואָס האָבען יעצט אין פריה-
לינג געפארעט פון זיך די פייכטקייט ארויס און געהילט זיך אין דעמפיגע נאָסע
יוואָלקענס. דער סאָלדאט, וועלכער האָט שוין די דריטע נאָכט ניט געשלאָפּען,
און די פערטע וואָך זיך ניט אויסגעטהאָן, און שטעהט שוין זייט דריי טעג,
זינט מען האָט דעם רעזערוו געשיקט אין פראַנט אריין, אין שרעק און אנגסט
פאר'ן טויט, איז אזוי אויסגעמאָרעט געוואָרען, אז ניט קוקענדיג אויף דער
געפאָהר וואָס ער האָט זיך געפונען אין צוים פון פיינד'ס ארטילעריע, איז ער
אנידערגעפאלען אונטער א בערגעל און איז איינגעשלאָפּען. זיינע ליפּען האָבען
אויס געוואָהנהייט געמורמעלט, אויך יעצט אין שלאָף די תפילה, וואָס איז ניט
אראָב פון זיי זייט די לעצטע פאָר טעג וואָס ער געפינט זיך אין פייער: "גאָט
האָב רחמנות;" און די אויגען, כאַטש האַלב פערשלאָסען אין דרימעל, דאָך
האָבען זיי געזעהן די ווייסע וואָלקענעלעך, וואָס ברעכען אויס אין ווייטען האַר-
ריוואַנט און צושיטען זיך ווי צוריסענע ווייטע טייכעלעך אויף דער ערד אראָב.
ער האָט גאַנץ גוט געוואוסט, אז די ווייסע וואָלקענעלעך זיינען דעם טויט'ס
שלוחים, דעם פיינד'ס ארטילעריע, און דאָרט וואו זיי פאלען שניידט דער טויט.
די נאָהענטקייט פון טויט האָט איהם מונטער געמאכט, און ער האָט זיך איינ-
געקוקט אין די ווייסע וואָלקענעלעך ווי זיי ברעכען אויס אין פאַלק, איבער די
קעפּ פון די סאָלדאטען, און אינ'ם האַלבען דרימעל האָט ער זיך אָן עפעס
דערמאָנט — אָן דעם "ווייסען רבי". ווי ער ליגט א בלייכער און זיין באָרד
צושפרייט זיך איבער זיין ווייס העמד און ברוסט, און פלוצים האָט וואַסיל
ענטפּלעקט, אז די ווייסע וואָלקענעלעך, וואָס ברעכען אויס אין האַרזאָנט
זיינען עהנליך צו דעם געזיכט פון "ווייסען רבי'ן". אַט צושפאַלט זיך די באָרד
און זי צופאַלט אין קליינע שטיקלאך, ווי די האָאַר פון דער באָרד וואַלטען
פון דעם "ווייסען רבי'ס" פנים ארויסגעפאלען און זיי צולאָזען זיך איבער
דעם הימעל און פאלען איבער די קעפּ פון די רוסישע סאָלדאטען, און דאָרט
וואו זיי פאלען טויטען זיי מענשען.

און מיט אמאָל איז איהם קלאָר געוואָרען, פארוואָס זייט די ווייסע וואָל-
קענעלעך האָבען זיך אָנגעהויבען צו בעווייזען איבער'ן הימעל טרעט די רוסישע
ארמיי אָב, און רוסישע סאָלדאטען מיט רוסישע אָפיציערען און רוסישע גענע-
ראַלען אנטלויפּען פאר זיי ווי פאר'ן טויט — דאָס איז דער "ווייסער רבי".
וואָס געהט און נעהמט נקמה, און פאר דעם "ווייסען רבי" אנטלויפּען זיי ...
און קוים האָט ער דאָס דערקלערט, איז איהם אן אנגסט און שרעק בעפאלען. א
שרעק ניט פאר'ן טויט (צום טויט איז ער צוגעוועהנט און ווארט דארויף). נור א
פאר דעם אונפערשטענדיכען "ווייסען רבי", וואָס איז ארויסגעגאנגען איבער'ן

דערזעהן דעם אלטען ווייסען איד, ווי ער וואלגערט זיך ארום זיינע פיס, ער האלט איהם איין מעהר מיט זיינע דערשראקענע ארויסגעזעצטע אויגען, איידער מיט זיין כח, אויסצופיהרען זיין וואונש.

דער סאלדאט האט ארויסגעכאפט דעם שטיק, וואס ער האט געטראגען ביי זיין זייט, און אריינגעפיהרט אין דעם אידענ'ס ווייכע ברוסט, ווי אין פוטער... א רויטער שטראמעל בלוט האט זיך געגעבען א גאס אונטער די ווייסע ציטערדיגע האָאָר פון דער באָרד, די אויגען האָבען זיך געגעבען א פערגלייז, זיינען שטעהען געבליבען, ווי זיי וואלטען זיך אָנגעהאַנגען אין דעם זעלנער'ס פנים, און א מורמלען פון אונפערשטענדליכע ווערטער האט זיך ארויסגעכאָרעלט פון די פערקרימטע ביטערע ליפען פון דעם אידען... דער זעלנער האט ניט געקוקט דאָרויף. א וויילע האט ער אָבעשטעלט זיין בליק אויף דעם רויטען שטראמעל בלוט, וואס האט זיך געגאסען אונטער די ווייסע האָאָר פון באָרד. דאָס האט אין איהם דערמאָהנט עפעס אנגענעהמעס, און מיט א געשריי פון אויפֿרעגונג האט ער געגעבען א שפּרונג אריין אין דעם צווייטען צימער נאָד'ן ווייבערשען רויטען פלעק פון דער ספּאָדניצע, און באלד האט זיך פון דער צווייטער שטוב דערהערט א ווייבערשער קוויטש, וואס האט ארומגעבלאָנדזשעט אין די שטובען. דערנאָך איז שטיל געוואָרען...

אין א צייט ארום איז דער זעלנער ארויס פון דער צווייטער שטוב א בע־רוהיגטער און א צופריעדענער. אויף זיין פנים איז געלעגען אויסגעגאסען א גוטער שמייכעל פון גענוס, איהם איז אויסגעקומען אריבערצושפּרינגען איבער דעם קערפּער פון דעם אלטען אידען, וואס איז געלעגען אין דער טהיר, און ניט ווילענדיג האט ער אָבעשטעלט זיין בליק אויף איהם, אזוי ווי דער אלטער איד וואלט איהם צוגעצויגען. די אויגען פון דעם אידען זיינען ווי פריהער, אָפּען געווען, דערשראקען, פערגלייזט, און זיי האָבען זיך רוחיג איינגעקוקט אין דעם זעלנער'ס פנים, ווי זיי וואלטען זיך געוואלט אנהענגען אין איהם. די לאַנגע ווייסע האָאָר פון דער באָרד האָבער זיך נאָך לייכט בעוואויגען אויף דעם אויפגעריסענעם ווייסען העמד און אויף דער בלייכער טויטער ברוסט, און דאָס רויטע שטראמעל בלוט, וואס האט זיך געגאסען פון אונטער די האָאָר פון דער באָרד, האָבען נאָך מעהר בלייכער און ווייסער געמאַכט דאָס פנים, די באָרד און די ברוסט פון דעם אידען, אויף זיינע אָפּענע ליפען האט נאָך גע־שוועבט דער אונפערענדיגטער זאַט'ן פון דעם אונפערשטענדליכען שפּורד—און עס האט זיך דעם סאלדאט געדאַכט, אז דער אלטער איד מורמעלט נאָך עפעס א געהיימיספולען שפּורד אין דעם באָרד אריין. דער סאלדאט האט זיך יעצט דערשראקען אי פאר די אויפגעריסענע אויגען, וואס האָבען איהם שטאַרק אָנגעקוקט און אי פאר דעם שטערבליכען מורמלען וואס דער טויטער רעדט אין זיין באָרד אריין... דער שמייכעל פון גענוס איז פלוצלונג פערשוואונדען פון דעם סאלדאט'ס פנים, ער איז פלינק ארויסגעשפּרונגען פון שטוב אין גאס

דער וויסער רב

(א מלחמה בילד.)

ווי אן אויגעשראקענער הירש האָט דעם אַסטראָווער רבינ'ס טאָכטער געגעבען א ציטער אויף, א שפרונג אריין אין דעם צווייטען צימער, ווען אין דער טהיר האָט זיך בעוועזען א רוסישער סאַלדאַט, מיט א צושמאַלצען געלעכטערליך אויף די חיה'שע ליפּען, מיט א ברום: „דעווקא יעסט“, מיט א פייער־גלאַנץ אין די אויגען. דער רויטער פלעק פון איהר ספּאָדניצע און די שוואַרצע קודלעס האָר פון דער יונגער מיידעל, וואָס האָבען זיך אין דער לופטען דורכגעוואָרפען ביי איהר ארויסלויפּען, האָט דעם צוהיצטען רוסישען סאַלדאַט נאָך מעהר אויפגערייצט. צייט מען האָט איהם אין די זומער־טעג פון די וואַרימע רוסישע פעלדער אראָבענומען ביז ער איז דערגאַנגען מיט זיין פאַלק אין דעם גאַליציאַנער קליינעם שטערטיל, האָט ער קיין ווייב ניט געהאַט, און די אַננסט פאַר'ן טויט, אין וועלכער ער האָט זיך געפונען די גאַנצע צייט, האָט זיין געזונדעם רוסישעם בלוט נאָך מעהר צוואוואַרעמט און אויפגערעגט איהם. די רויטע ווייבערשע ספּאָדניצע און די שוואַרצע קודלעס האָר, וואָס האָבען זיך אין דער לופט אדורכגעוואָרפען האָט איהם אזוי צורייצט, ווי מען וואָלט פאַר דער נאָז פון א הונגעריגע חיה, פלייש דורכגעפיהרט... ער האָט זיך געגעבען א וואָרף צו דער טהיר אין וועלכע דאָס מיידעל איז אריין.

נור פלוצים איז צווישען איהם און'ם רויטען ווייבערשען פלעק אויסגעוואַקסען א ריזיג געשטאַלט פון א הויכען אַלטען אידען מיט גרויסע אויפגערייטע סענע ערשראקענע אויגען און א ציטערדיגע לאַנגע באַרד. צוויי בלייכע מיט אָדערען דורכגעצויגענע ציטערדיגע הענד, האָבען זיך אויסגעשטרעקט צו איהם און האָבען איהם פערשטעלט דעם וועג צו זיין בעגעהר... דער גלאַטיגער קלאַנג פון באַרפוסע ווייבערשע פיס דערהערט זיך פון דעם צווייטען צימער, און אין זיינע אויגען פאַרבט זיך נאָך די רויטע פאַרב פון די ווייבערשע ספּאָדניצע ניצע און א שוואַרצער פלעק פון ווייבערשע האָר. מיט דער גאַנצער קראַפט פון זיין מעגליכען פערלאַנג האָט ער אָנגעכאַפט דעם אַלטען דערשראקענעם אידען און געגעבען א וואָרף צו דער ערד, און א בינטעל ביינער האָט געגעבען א קנאַק, ווי אן אַלטער טאָפּ וואָלט צובראַכען געוואָרען.

דער צוהיצטער סאַלדאַט האָט געוואָלט אריין אין דער צווייטער שטוב, נור ער האָט געפיהלט, ווי עפעס שלעפט זיך איהם נאָך צווישען זיינע פיס און האַמערט איהם זיין טריט. מיט בייזקייט האָט ער זיך געגעבען א קוק אום, און

אזעלכע פאמיליעס שיקט מען צו געלד דורך פערשיעדענע מיטלען. אין
אין פאל האט מען אריינגעווארפען א קאנווערט מיט געלד דורך'ן פענסטער,
ווייל מען האט נישט געהאט דאס הארץ אריינצוגעהן און עס זיי געבען.

אם אומגליקליכסטען זיינען די קינדער פון די וואגלער. אין א געוויסער
אינסטיטוציע האב איך געטראפען א צוועלף יאהריגע מיידעלע וועמעס פאטער
איז אוועקגעפאָהרען קיין אמעריקא מיט אייניגע יאהר צוריק. ער פלעגט
שיקען געלד רעגelmעסיג ביז דער מלחמה. נאכהער זיינען אלע פערבינדונגען
אָנגעריסען געוואָרען. די מאמע איז געשטארבען, און דאס קינד איז אָנגע-
נומען געוואָרען אין אזיל. איך האב איהר געפרעגט אויב זי ווייסט נישט וואו
איהר פאטער איז, אין וואס פאר א שטאָרט? דאס קינד האט צווישען דער מא-
מעס פאפיערען אויסגעפונען דעם אדרעס, ערגעץ אין ברעזאק, פא. עס פרעהט
מיד צו זאָגען דאס דער פאטער איז אויסגעפונען געוואָרען אין פיטסבורג און
דאס ער ווענדעט אָן אלעס מעגליכע דאס קינד אהער צו ברענגען.

מיר דא אין אמעריקא, מוזען שיקען גרעסערע סומען קיין רוסלאנד ווי
מיר האָבען עס געטהאָן ביז אהער. עס איז נישט גענוג. די עטליכע מיליאָן
דאָלאַר וואָס מיר האָבען געשיקט זיינען ווי א טראָפען וואָסער אין ים. דאס
אונגליק איז אזוי גרויס, דאָס קיין פערדער קען עס נישט בעשרייבען. מיר מוזען
קריגען די ערלויבניש פון דער ענגלישער רעגירונג דאָס שיפען אָנגעלאָדען מיט
שפייען פאר דער אידישער בעפעלקערונג פון פוילען זאלען דורכגעלאָזען ווערען.

דייטשלאַנד האט זיך פערפליכטעט דיעזע שיפען נישט אָנצוריהרען און
איך האב איבערגעגעבען א גאָראַנטי פון דער דייטשער רעגירונג צו דער אמע-
ריקען דזשואיש רעליעף קאָמיטע, און ווען מיר וועלען האָבען ענגלאַנדס ערלויב-
ניש, מוזען מיר אָנפילען מעהרערע שיפען מיט קליידער און עסענווארג פאר
אונזערע אונגליקליכע ברידער פון די מלחמה לענדער.

מיט דער הילף פון דער פעטראגראדער געמיינדע (צו וועלכער די היגע קאמיטעס שיקען זייער געלד) איז עס געלונגען צו שפיזען און הויזען די אַנ-געקומענע וואַגלערס און צו גרינדען שוהלען פאר די קינדער. ווען מיר רעדען פון שוהלען מוזען מיר פערשטעהען אז דאס זיינען נישט קיינע שוהלען אין פולען זין פון וואָרט. דאָס זיינען אזעלכע הייזער וואו מען האלט די אַרימע קינדער כדי זיי זאָלען זיך נישט וואַלגענען אויף די גאַסען און כדי זיי זאָלען קריגען כאַטש איין מאַהלצייט א טאָג — א שטיקעל בויט און א ביסעל זופ פון קארטאָפֿעל. (אָהן פֿלייש.)

פופציג טויזענד אידען עסען טעגליך אין די פאָלקס קיכען וואָס די וואר-שאַווער געמיינדע האָט געעפֿענט מיט דער הילף פון אמעריקאנער געלד. פון די פופציג טויזענד קריגען 12,500 זייער עסען אומזיסט, ברענגענדיג א צעטעל פון די פערשיעדענע פֿעראיינען און 37,500 קריגען זייער מאַהלצייט בע-צאָהלענדיג העלפט פון קאָסט פֿרייז. דער מאַהלצייט בעשטעהט אין א האַלב פונט ברויט און א טעפֿעל קארטאָפֿעל זופ. די דאָזיגע פֿאַרציעס ווערען געגע-בען נאָר איין מאַהל אין טאָג צו יעדער פֿערזאָן.

קוילען זיינען זעהר טהייער אין ווארשאָ. א געוויסע מאָס וואָס האָט פֿריהער געקאָסט א רובֿעל צוואנציג קאפּיקעס, קאָסט היינט זיעבען רובֿעל און דאָס איז אויך זעהר שווער צו קריגען.

די שטאָרט האָט עטליכע געשעפטען וואו מען קריגט קוילען אביסעל ביר-ליגער, אָבער מען דארף ווארטען אין דער רייחע זיעבען, אכט שטונדען אום עס צו קריגען.

בעזוכענדיג א זעהר רייכען מאַן האָב איך איהם געטראָפֿען ביי זיך אין אַפּים אָנגעטהאָן אין א פֿעלצענעם מאנטעל. ער האָט מיר געבעטען נישט אויסצוטהאָן מיין מאנטעל ווייל עס איז געווען זעהר קאַלט אין צימער. איך האָב איהם געפרעגט ווארום זיין צימער איז נישט געהייצט? איך האָב געוואוסט דאָס ער איז רייך. האָט ער מיר געענטפֿערט דאָס ער נעהמט נישט צוזאמען גענוג דירה געלד אַנצוואוואַרעמען זיין הויז. דאָרט וואו עס קומט איהם 50 רובֿעל, איז ער גליקליך צו קריגען 5. און דאָס איז אויך זעהר שווער. ער האָט מיר געבעטען צו קומען אין זיין שלאָף-צימער וועלכער איז געווען דאָס איינ-ציגע געהייצטע צימער אין הויז.

עס איז פאראן פאמיליעס אין ווארשאָ וועלכע פלעגען פֿערדיענען פון דריי ביז זעקס טויזענד דאָלאַר א יאָהר. און אַט די זעלבע פאמיליעס לעבען היינט פון צדקה און עס איז גאָר שווער צו זיי צוצוקומען, ווייל זיי וועלען גיכער אויסגעהן פון הונגער, איידער צו מאכען א בעזוך צו דער געמיינדע. אַט אזעלכע פאמיליעס ווערען אויסגעפונען דורך ספֿעציעלע מענשען און דורך בעקאנטע און פֿריינד, ערשט נאָכדעם ווען מען האָט פֿער'משיכו'ט און פֿער-קויפט דאָס ביסעל ציערונג און שטילערהייד זיך געשטיקט מיט'ן דלֶות.

וואס איך האב געזעהן אין די מלחמה לענדער

זייענדיג אין ווארשאָ האָט אויף מיר געמאכט א שרעקליכער איינדרוק די לאַנגע רייהע מענשטן נעבען די געשעפטען וואו ברויט און קוילען ווערען פערקויפט. די שטאַט־פּערזאָנלעכע גיט ברויט קארטען צו דער בעפעלקערונג בערעכטיגטער יעדען איינעם צו 205 גראם ברויט, דאָס איז א רוסישער האַלבער פונט.

די רייהע איז אזוי לאַנג (מען הויבט אָן צו קומען פיער פארטאָג) אז די שפעטערע אָנגעקומענע דערגרייכען דאָס ברויט געשעפט נאָך צעהן שטונדען ווארטען, און דאן, אויב עס איז נאָך פאַראַן, קריגען זיי זייער פאַרציע בעצאָה לענדיג זעהר א הויכען פרייז.

עס ווייזט זיך ארויס אז די דייטשע רעגירונג קען נישט פארזאָרגען די פוילישע בעפעלקערונג מיט נאָהרונגס שטאָף און דאָס פאַלק מוז לעבען פון זיינע אייגענע פראָדוקטען וועלכע זיינען יעצט זעהר טהייער און אין קליינער קוואַנטיטעט. דאָס איז די אורזאַכע וואָרום שוואַרצער, ראַזעווע ברויט קאָסט פערצעהן קאָפּיקעס א פונט. (409 גראַם).

א האַלב פונט ברויט איז וואַהרשיינליך געניגענער ווען עס איז געגעסען צוזאַמען מיט פלייש, פרוכטען און געמיעזען — אָבער ווען מיר נעהמען אין אנבעטראַכט אז פלייש קאָסט יעצט אין וואַרשאָ א רובעל א פונט, פיש אויף דאָס זעלבע און דאָס געמיעזע זיינען אויף זעהר טהייער איז עס לייכט צו פער־שטעהען אז די אַרימע און אפילו די מיטעלערע קלאַסע האָבען גאַרנישט וואָס צו עסען א הויז ברויט און קארטאָפּעל. די 205 גראַם זיינען פאַלגליך גענצליך ניט געניגענער.

א קליינע בולקע, קוים גרויס גענוג פאר איין ביס, קאָסט דריי און א האַלב קאָפּיקעס. א רוסישער פונט ווייסע ברויט קאָסט 55 קאָפּיקעס, פוטער קאָסט א רובעל מיט 65 קאָפּיקעס, צוקער 70 קאָפּיקעס, קעז א רובעל מיט פופציג קאָפּיקעס, הייז, בעבלאך, קאָסטען 60 קאָפּיקעס און זיף איז אזוי טהייער אז נאָר ווייניגע מענשטן קענען עס געברויכען. א זאק מעהל וואָס האָט פריהער געקאָסט 12 רובעל קאָסט היינט הונדערט רובעל.

וואַרשאָ האָט א אידישע בעפעלקערונג פון 330,000. אין די ערשטע טעג פון דער מלחמה ווען די רוסישע רעגירונג האָט ארויסגעשיקט די אידישע בעפעלקערונג פון דער מלחמה געגענער זיינען נאָך 100,000 אידען צוגעקומען קיין וואַרשאָ.

צוויי חובות

הרב מאיר הכהן ראבינאוויטש.

יעדער מענטש האָט אויף זיך 2 חובות: (א) צו זאָרגען פאר זיך מיט זיינע קינדער; (ב) צו זאָרגען און טרייען פאר זיין פאָלק און די גאנצע וועלט בכלל. דעם 1-טען חוב צו זאָרגען פאר זיך מיט זיינע קינדער האָבען עס אלע, בהמות און חיות אויך, זיי זאָרגען אויך פאר זיך מיט זייערע קינדער. — אזא לעבען הייסט א בהמות לעבען.

דער מענטש וועלכער איז בעשאַפֿען מיט א העכערען געפיהל, האָט דעם צווייטען חוב אויך צו טהאָן — דאָס איז אלעס נור במחשבה — אָבער במעשה קומט עס ארויס ניט ביי אלעמען גלייך.

קלוגע מענשען פאָנגען אָן בעפאָר דעם 2-טען חוב, צו טהאָן פאר זייער פאָלק — פאר דער וועלט. ביזאמען פאָרגעסען זיי ניט צו טהאָן דעם 1-טען חוב — פאר זיך. ווייל פאר זיך פֿערגעסט ניט א מענטש. דאן טהוען זיי ביידע חובות.

דער בוך אין וועלכען איך שרייב, גלויב איך איז נוצבאר דאמיט: א מאָהל האָט א רייכער מאַן גענומען א פֿארטנער צו די ביזנעס — אן ארי-מען מענשען, נור ווייל ער איז געוועזען עהרליך און פעהיג צו די ביזנעס. ווען די מענער זיינען פֿארטנער געוועזען האָבען זייערע ביידע פרויען אויך געלעבט ווי פֿארטנערס. — דעם רייכען פֿארטנערס פרוי איז געגאנגען רייך געקליידעט און דעם ארימען פֿארטנערס פרוי פֿלעגט געהן ארים געקליידעט. דעם אַרימען פֿארטנער'ס פרוי האָט אָנגעפאנגען בעטען איהר מאן אויך אזעלכע קליידער ווי די רייכע פֿארטנערס טראָגט.

אמאָהל קומט דער ארימער פֿארטנער אין אַפֿיס, געהט צו צום רייכען פֿארטנער און בעט איהם אז ער וויל מען זאָל נעהמען סטאָק און מאכען א חשבון פון די ביזנעס — און ניט אנדערש. דער רייכער פֿארטנער האָט איהם געפרעגט: וואָס איז דער מעהר: "האַסטו דען מורא צו האלטען ביי מיר דיין ריוח?"

ניין — ענטפערט דער אַרימער פֿארטנער — איך וויל א חשבון ניט צו וויסען וויפיעל געלד איך האָב אין די ביזנעס, נור איך וויל דעם חשבון צו וויסען וויפיעל איך בין הינטערשטעליג אין די ביזנעס — ווען מיין פרוי וועט זעהן אז איך בין הינטערשטעליג וועט זי איינשטימען מיט מיר.

דיעזער בוך ווייזט א חשבון ניט פיעל מיר האָבען שוין געגעבען פאר אונזערע ברידער און שוועסטער, וועלכע הונגערען אין מלחמה — נאר עס ווייזט צו א סך מענשען פיעל מיר זיינען נאָך שולדיג צו געבען צו דעם פאָנדר, אלע זאָלען איינשטימען צו העלפֿען פיעל מעגליך אונזערע הונגערענע ברי-דער — ומן השמים ירחמו, ויתברכו כל המנדבים וכל העוסקים, בנערינו ובוקנינו — בבנינו ובבנותינו, בכטא"ס.

זייערע פרויען, זייערע קראנקע און פארקריפעלטע, אלעמעס אויגען קוקען בלויז אויף אונזער אידיש גוט הארץ, און מיר קענען זיי העלפען מעהר ווי מיר האבען געהאלפען; מיר קענען געבען מעהר ווי מיר האבען געגעבען. ר' איהר האט געגעבען א ניקעל א וואָך איהר מוזט געבען א דיים; איהר, ר' קרוב, האט געגעבען א דיים, איהר מוזט געבען א קוואַדער. און ווער עס האט א קוואַדער געגעבען מוז געבען א דאָללאר און ז. וו.

אח, ברידער, געהט ארויס פון אייערע קאלטע וואַכעדיגע חשבונות אין דיעזע שרעקליכסטע פון אלע שרעקליכע צייטען פון מענשהייטס היסטאָרי. ערמונטערט זיך צו ארבייטען פאר דאָס רעטונג פון אייערע ברידער. א מכול, א מכול פון בלוט פארפלייצט די גאנצע וועלט. איהר אמעריקאנער אידען שטעהט ביי דעם אריינגאנג פון דער תבה, פון נח'ס ארק, געדיינקט דאָס די שפייז וועלכע איהר זאמעלט פאר די אונגליקליכע אין דאָס פאר אייך אויך, "כי גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה ומצלת ממותה משונה" זאגען אונזערע חכמים, ד. ה. צדקה איז גרויס דען זי בריינגט פרייהייט אויף דער וועלט, פרייהייט פון בלוט דורשטיגע רעגיערונגען, פון פערדאָרבענהייט, און רע-טעט די וועלט, די ציוויליזאציע פון א שענדליכען אונטערגאנג. א' במדבר, טשעלסא.

די פיער קשוית

1. ווען א קינד זאָל ליעגען פערשמאַכט ביי אייער טהיר, וואָלט איהר עס געגעבען עסען?

2. ווען אן אלטער מאן זאָל שטאַרבען פון קעלט, וואָלט איהר איהם בעקליידעט?

3. ווען אן אלטע פרוי זאָל ליעגען היילפלאַז אויפ'ן קראַנקען בעט, וואָלט איהר זי געגעבען מעדיצין?

4. ווען פאר א יונגע מיידעל זאָל שטעהען א געפאהר ערגער ווי דער טויט וואָלט איהר זי גערעטעט?

טויזענדע קליינע קינדער שטאַרבען פון הונגער אין די קריעגס לענדער. טויזענדע אלטע מענער און פרויען שטאַרבען פון הונגער, קעלט און קראַנק-הייט אין רוסלאַנד, פוילען און גאליציע. טויזענדע אידישע מיידלאך שרייען צו גאָט אין פחד. וועט איהר זיי העלפען?

אונזערע פפליכטען

הרב יהודא פ. איזרעליט.

בעטראכטענדיג די ארבייט פון "טשעלסער רעליעף קאמיטעט", פון אָנפֿאָנג אויגוסט, 1915, ביז יעצט און זעהענדיג דאָס טשעלסער האָט בייגעשטייערט צו דעם פֿאָנד פֿאר די מלחמה ליידענדע 16,000 דאָלאַר אין צייט פון 10 מאָנאטען, פיהלט דער טשעלסער איד א צופריעדענהייט מיט זיך זעלבסט. און, ווירקליך, שטעהט טשעלסי אין דיעזען הינזיכט אין ערשטען ליין פון אלע שטעט אין אמעריקא, וועלכע האָבען מיטגעהאָלפֿען אונזערע פֿעראונגליקטע ברידער. און ווען פֿאר אזא נאָבעלע ארבייט וואָלט מען קענען פֿערלאַנגען א דאַנק, קומט דער דאַנק צו די טיכטיגע ארבייטער פון דיעזער קאָמיטעט, די מעהרסטע פון וועלכע זיינען איינפֿאכע ארבייטער.

אָבער, ברידער מיר מוזען פֿערשטעהען, דאָס מיר האָבען ווייט נאָך ניט געטהאָן אפֿילו א העלפט פון אונזער פֿליכט. ווען אונזערע ברידער, צאפֿלענדיג זיך אין זייער בלוט שטרעקען אויס זייערע דארע הענד, ווענדען זייערע שטאַרע אויגען צו אונז, גליקליכע אמעריקאנער אידען, בעטען אונזער הילפֿע, קענען מיר זאָגען מיט א ריינעם געוויסען דאָס מיט 5—10 סענט א וואָך, וואָס מיר גיבען די נאָבעלע רעליעף וואָר קאָלעקטאָרס, ווען זיי קלאָפֿען אונזערע טהירען, דאָס מיר האָבען ערפֿיהלט אונזער פֿליכט? דאָס מיר האָבען ניט אריי־ בער געטראָטען דעם פייערדיגען פֿערבאַט פון דעם אלמעכטיגסטען "לא תעמד על דם רעך", שטעה ניט רוהיג מיט צוזאַמענגעלייגטע ארעמס, ווען די בלוט פון דיין פֿריינד גיסט זיך? ווען איהר שטעהט ביי איין רוישענדען ים, וועמעס וועלען האָבען צושמעטערט א מעכטיגע שיה, און אלע פֿאסאזשירען ראנגלעך דיג זיך מיט דעם טויט שרייען פֿערצווייפֿעלט: "ברידער ראטעוועט!" קען יעמאַנד בלייבען שטעהען רוהיג און זיך בענוגענען מיט הילפֿע פון א קאָלטען ניקעל אָדער דייס? א נשמה פֿול מיט איבערגעגעבענע ענערגי, אויסערגעוועהנ־ ליכע אנשטרענגונג פון ארבייט און געלד פֿאדערט זיך אין אזא לאַגע !

ברידער 4 מיליאָן ארעמע עלענדע צוקריפעלע נפשות פון אונזער בלוט און פֿלייש, שמאכטען פון הונגער, שטאַרבען אין מאססען אין די סטריטען; די אידען פון ליטא, פוילען, זאַמעט קורלאַנד; די אידען פון גאַליציען און וואָהלין, די אידען פון ארץ ישראל און באַלאַקאנישע לענדער, זייערע קינדער,

יא! מיר זיינען אויסער דעם שוטין פון געזעץ, מיר זיינען אונטערדריקט
 אָבער מיר ווייסען דעם אויפשפרונג פון דיעזען איבעל. דאָס קומט פון יענע
 פֿלעטצער (אָנווייזענדיג וואו די מיניסטאָרען זיטצען). מיר זיינען אונטערדריקט
 ביי די רוסישע רעגירונג, ניט ביי דאָס רוסישע פֿאָלק, וואָרום דען איז דאָס
 א וואונדער דאָס מיר ווילען פֿעראייניגען אונזער שיקזאָל, ניט מיט דער רו־
 סישער רעגירונג נאָר מיט דאָס רוסישע פֿאָלק? מיט דריי יאָהר צוריק ווען דאָ
 איז פֿאָרגעקומען דער פֿאַרשלאָג וועגען דעם קהאַלם געזעץ, איז דער פֿערפּאָסער
 פון יענעם בילל דאן געקומען אויפ'ן געדאַנק אז אין א קורצע צייט וועלען זיי
 זיך דאַרפֿען שאַררען און בוקען פאר א פרייע זעלבסשטענדיגע הויזען. מיר
 האָפֿען אז די צייט איז נישט ווייט, ווען מיר וועלען קענען זיין בירגער פון
 רוסלאַנד און האָבען גלייכע פֿריווילעגיעס מיט א פרייען רוסישען פֿאָלק.

פאר'ן געזיכט פון דער גאַנצער לאַנד, פאר דער גאַנצער ציוויליזירטער
 וועלט, ערקלעהר איד, אז די פֿערלוימדונגען געגען די אידען זיינען די עקעל־
 האַפּסטע ליגענס און איינבילדונגען פון פֿערזאָנען וועלכע וועלען דארפֿען זיין
 פֿעראַנטוואָרטליך פאר זייערע פֿערברעכען (אפֿלאַדיסמענטען לינקס). עס וועגט
 דעם זיך אן איד, דעפּוטאַטען פון דער קייזערליכער דוכא, צו זאגען א וואָרט
 פון טרייסט, צו אויפטהאָן דאָס וועלכעס וועט אויסלייזען דעם אידישען פֿאָלק
 פון דעם טרויעריגען צושטאַנד אין וועלכען זיי געפינען זיך יעצט, און וועל־
 כעס וועט זיי צוריקבריינגען צו די רייזען פון רוסישען פֿאָלק, וועלכער פֿער־
 טהייריגט יעצט די פֿאַטערלאַנד. (געשרייען "גערעכט").

איד ווייס נישט אויב די קעניגליכע דומא וועט אזוי האַנדלען, אָבער
 אויב זי וועט אזוי טהאָן וועט זי ערפילען אן עהרע־פֿליכט, און א קלוגע דיפֿ־
 לאַמאַטישע טהאַט וועלכען איז נויטהיג פאר דעם געווינס און גרויסקייט פון
 אונזער פֿאַטערלאַנד. (אפֿלאַדיסמענטען לינקס).

ריקגעשיקט קיין פאלטאווא. שטעלט זיך פאר אין א צייט ווען יעדע טריין איז אזוי נויטהיג צו איבערפיהרען אמוניציע, ווען פון אלע זייטען הערט מען קלאגען וועגען צו וועהניג מיטלען פון טראנספארט, ערלויבט זיך די רע- גיערונג צו טהאן אזא זאך. ביי איין סטאנציע איז געשטאנען הונדערט און צעהן קארס פון באגאזש אָנגעפיעלט מיט אידישע פערטריעבענע.

נאך א מיטעל וועלכער איז אויך נישט געהערט געווארען אין דער גאנצער געשיכטע פון דער ציוויליזירטער וועלט, איז די איינפיהרונג פון דער סיסטעמע צו געהמען משכנות.

ניט משכנות פון דעם פיינדליכען לאגער, זאָנדערען פון אונזערע איי- גענע אונטערטהאנען, אונזערע אייגענע בירגער. אין די גרענעץ שטעדט וואו אידען געפינען זיך האָבען די שטאַדטישע רעגירונגען אויסגעקליעבען אייניגע פון די רבנים אָדער די אנגעזעהנסטע בעלי בתים און אריינגעוואָרפען אין טורמע מיט דער בעדינגונג אז אויב אירגענד פערראטה וועט בעגאָנגען ווערען פון א אידען, וועלען צוויי אַזעלכע פּריזאָנערס געהאַנגען ווערען.

מען האָט גענומען משכנות פון ראדאם, קיעלציע, לאָמזשע, קאָוונא, ריגא, לובלין א. ז. וו., און מען האָט זיי געהאַלטען אונטער דער שטרענגסטער וואך, אפילו יעצט זיינען נאך דאָ פיעלע אונטער ארעסט אין פאלטאווע, קיעלצע און ראדאם. אין אויגוסט, 1915 זיינען נאָר אין די טורמעס פון יעקאטערינאסלאוו און פאלטאווע (מאָהליווער גובערניע) אליין געווען ארום 400 אַזעלכע משכנות.

מיט א שטיקעל צייט צוריק, נאָך איידער די קריעג האָט אויסגעבראָכען, האָט זיך א פיהרער פון דער אָפּאָזיציע אויסגעשפראַכען רירענדיג וועגען די אידען, אז מיר דערנעהנטערען זיך צו די צייטען פון פערדינאנדה און איזא- בעללא (די גרינדער פון דער שפּאַנישער אינקוויזיציע). יעצט אָבער פערזיכער איך אויך אז מיר זיינען שוין איבערגעשטיגען דיעזע צייטען. קיין אידישע בלוט איז נישט פערגאָסען געוואָרען צו פערטהידיגען שפּאַניע, וועהרענד אונזערע אידישע בלוט האָט געפלאָסען די מינוט, וואָס אידען האָבען אָנגעהויבען העל- פען צו פערטהידיגען דעם פאַטערלאַנד.

זיינען ארויסגעטריעבען געוואָרען. אפילו די וואהנזיניגע זיינען ארויסגענומען געוואָרען פון די משוגעים הייזער און די אידען זיינען געווען געצוואונגען זיי מיט צושלעפען. אין מאַהלניטשע זיינען פערטריעבען געוואָרען 3000 מענשען און איינע פיער און צוואנציג שטונדען. מען האָט זיי געפיהרט נאָך ווארשא דורך קאלוואריא, דערווייל האָט מען זיי געטריעבען איבער פֿעלדער דורך לובלין, און נאטירליך האָבען זיי נישט געקענט מיטנעהמען זייער פערמעגען. פיעלע פון זיי האָבען געמוזט געהן צו פוס. ווען זיי זיינען אָנגעקומען אין לובלין האָט זיי באַגעגענד א אירישע קאמיטע, וועלכע האָט פאר זיי צוגעגרייט שפיין, אָבער צום בעדויערען, האָט מען די וואנדערער ניט ערלויבט זיך אָבצושטעלען, און האָבען געמוזט געהן ווייטער.

אויפ'ן וועג האָט פאָסירט אן אונגליק: א זעקס יאָהריגעס קינד איז גע'הרג'עט געוואָרען פון א פאלל, די עלטערען האָט מען נישט ערלויבט צו מקבר זיין זייער קינד.

איד האָב אויך בייגעוואָהנט די פערטרייבונג פון קאָוונער אידען. לייטע וועלכע זיינען ערשט נעכטען געווען רייך זיינען אויף מאַרגען געוואָרען שלע'פער. צווישען די וואַנדערער האָב איד באַגעגענד אירישע פרויען און מיידלאך וועלכע האָבען געארבייט צוזאמען מיט רוסישע פרויען, גענייט קליידער צווא'מען און געקליעבען צוזאמען נדבות פאר די מלחמה לידענדע, זיינען יעצט געווען פערפאָקט אין וואַגאַנען. איד האָב צווישען זיי געזעהן פאמיליעס פון רעזערוויסטען, איד האָב געזעהן צווישען די אונגליקליכע וואַנדערער פערוואונ'דעטע סאָלאַטען, וועלכע האָבען געטראָגען אויף זייער הארצען דעם צלם פון סט. געאָרג (א צייכען פון העלרענמוט). מען זאָגט אז ווען די אירישע סאָלאַטען האָבען געמאָרטשט דורך פוילען, האָט מען זיי מיט געוואַלד גע'צוואונגען זיך צוקוקען ווי מען פערטרייבט זייערע פרויען און קינדער. די אידען האָט מען פערשפאָרט ווי שאָף אין וואַגאַנעס פון באַגאַזש. אויך ד' צעטלען וועלכע זיינען געווען אנגעקלעפט אויף די וואַגאַנעס איז געווען גע'שריעבען "פיער הונדערט און פופציג זשידעס נאָך—". עס זיינען געווען פיעלע פֿעלע וואו דער גובערנאטאָר האָט גארניט ערלויבט אריינצולאָזען די וואַנדערענדע אידען. איד זעלבסט בין געווען אין ווילנא אין דער צייט ווען א גאנצע טריין מיט אידען האָט מען געלאָזט שטעהן אויף דער נאָוואווי'ליסקער סטאַנציע אויף גאַנצע פיער טאג. מען האָט געשיקט אידען פון קאָוונא נאָך פּאָלאַטאווא, אָבער דער גובערנאטאָר האָט זיי ניט געוואַלט אריינ'לאָזען און זיי צוריקגעשיקט אין קאָוונא, פון דאָנען האָט מען זיי וויעדער צו'

צוויפעל ערשינען דער אייביגער איד אויפ'ן וויסען פערד, פיעלייכט דער זעלבער וועלכער האט אמאָל געריטען אויפ'ן וויסען פערד דורך דער שטאָרט, אויפרייצען צו פאָרגאָמען. די אידען האָבען געמאכט געהוימע טעלעפאָנען, צושטערט טעלעגראַפֿען. די בלבלים האָבען געוואַקסען און מיט די נייגעריגע שטיצע פון דער רעגירונג און אויפֿרעגונג אין די אָפֿיציעלע קרייזען, זיינען די פּאָלשע פּערשפּרייטונגען געוואָרען אלץ גרעסער און ברייטער. א גאנצע רייזע גרויזאמע מיטלען וועלכע זיינען קיינמאָל נישט געהערט געוואָרען און וועלכע האָבען קיין פּערגלייך אין דער גאנצער טרויעריגער אידישער פּערגאנג־גענהייט, זיינען אָנגענומען געוואָרען געגען די אידען. דיעזע מיטלען וועלכע זיינען אויסגעפיהרט געוואָרען פאר די אויגען פון דער גאנצער בעפעלקערונג האָבען געמאכט צום גלויבען, אז די אידען זיינען בעהאנדעלט פון דער רע־גירונג אלס פיינד, און אז די גאנצע אידישע בעפעלקערונג איז אויסער'ן שוטץ פון געזעץ.

”דער וואַנדערער איד”

דיעזע מיטלען זיינען בעשטאָנען אין פּאָלגענדעס: ערשטענס, ארויסצו־זעטצען די אידישע בעפעלקערונג פון פיעלע געגענדען ביז דעם לעצטען מאי, די רדיפות זיינען פאָרגעקומען אין פוילען און אין פיעלע אנדערע געגענדען. ארום א האַלב מיליאָן פּערזאָנען זיינען דאָרד פּעראַוורטהיילט געוואָרען צו וואַנדערען און בעטלען. ווער עס האָט נאָר געזעהן מיט זיינע אייגענע אויגען ווי די רדיפות זיינען פאָרגעקומען, וועט עס קיינמאָל נישט פּערגעסען זאָלאָנג ער וועט לעבען. די אויסוואַנדערונג האָט געדויערט פון פיער און צוואַנציג שטונדען ביז צוויי טעג. פרויען, אַלטע לייטע און קינדער, און אַפט קריפּעלע

גרייכט ביז ריגא, האָב איך באַגעגענט ביי דער סטאַנציע מיין מוטער און פריינדע, וועלכע זיינען אַהער נאָר וואָס אָנגעקומען, און זיינען געווען גע- צוואונגען דעם זעלבען טאָג צו פערלאָזען זייער היים און פערמעגען, ביי דעם אורטהייל פון די מיליטערישע אויטאָריטעטען. זאָגט אָן די העררען וועלכע זיצען אין דער רומא רעכטס, אז איך טרויער ניט איבער מיין פער- לאָרענעם אַרעם אָבער איך בערויער זעהר דעם זעלבסט־רעספעקט, וועלכען מען האָט ביי מיר נישט צוגענומען אין די פרעמדע לענדער, אָבער וועלכער איז דאָ ביי מיר פערלאָרען."

דאָס איז געווען דער געפיהל פון די אידען, וועלכע האָבען זיך אויסגע- דריקט אין פיעלע אפילען און מאַניפעסטאַציעס אין דער פרעססע, און ענדליך אויך אין דער רומא. דיעזע געפיהלען האָט מען זיכער געדאַרפט נעהמען אין אנבעטראַכט. יעדער מאַן וואָלט געוווּס האָבען א רעכט צו דיינקען אז די רע- גיערונג דאַרף אנווענדען מיטלען צו פארגרינגערען דעם שיקאַל פון די אידען, וועלכע האָבען זיך געפונען אין סאַמע מיטען פון די קריעגס־פּאַסירונגען.

אויך האָט מען געדאַרפט נעהמען אין אנבעטראַכט די געפיהלען פון הונדערטער טויזענדער אידען, וועלכע האָבען פערגאַסען זייער בלוט אויף דעם שלאַכט־פּעלד.

אנשטאט דעם זעהן מיר אָבער אז פון אָנפאַנגס קריעג זיינען די פערפאַל- גונגען געגען די אידען ניט נאָר שוואַכער געוואָרען, זאָרערען נאָך פיעל שטאַר- קער. אידישע מענער, און פרויען וועמעס מענער, קינדער און ברידער האָבען פערגאַסען זייער בלוט פאר דעם פאָטערלאַנד האָט מען געטריעבען פון שטאָרט צו שטאָרט.

א פערוואונדערטער סאָלדאַט מיט דעם נאָמען אלעקסאַנדער ראַסקאו, וועל- כער האָט פערלאָרען אן אויג אין קריעג, איז געקומען נאָך האַרקאוו פאר מע- דיצינישע בעהאַנדלונג, אָבער די פּאַליציי האָט איהם ניט ערלויבט צו בליי- בען אויסערן געטטאָ, און האָבען איהם אויפגעשריעבען אויפ'ן פּאַספּאָרט ער זאָל געשיקט ווערען צוריק אין טשערטאַשטאָט. א פרוואַטער סאָלדאַט גאָד- לעווסקי, וועמען מען האָט אָבגעשניטען א פוס, איז אָנגעקומען אין ראַסטאַוו עטוואָס פארבעסערען זיין געזונד. די פּאַליציי האָט איהם געוואָלט גלייך שיקען צו זיין געבורטס שטאָרט קאַליש, וועלכע איז שוין געווען פערנומען ביי די דייטשען, און נאָר דורך די טהעטיגקייט פון דעם לאַנדס־ליעג האָט ער גע- קראָגען די ערלויבניש צו פערבלייבען.

אין א לאַנגען קריעג קומען פאַר גליקליכע ווי אויך אונגליקליכע פּאַסי- רונגען. אלענפאַנגס איז נוצליך צו האָבען א "שעיר לעזול" אין זאַפּאַס, און פאר דיעזען צוועק עקזיסטירט די אַלטע פירמע "דער איד". קוים האָט דער פיינד דערגרייכט אונזער גרענעץ, האָט זיך שוין פערשפרייט א קלאַנג אז אידישע געלד ווערט איבערגעשיקט צו די דייטשען, און דאָס ווערט געטהאן ניט אין אן איינפאַכען וועג, זאָנדערען אין לופט שיפען, אין טרונעס, אין געשטאַפטע גענז. קוים האָט זיך נאָר דער פיינד ארוק געטהאן ווייטער איז וויעדער, אָהן

די רעדע פון דעם אידישען דעפוטאט פריעדמאן, אין דער רוסישער דומא

טראַטין דעם יואָם די אידען זיינען אונטערדריקט, טראַטין דעם וואָס זיי זיינען ניט בעשיצט פון די געזעצע פון דער רעגירונג, האָבען זיי דאָך אויפֿ־געשטיגען צו דער געהויבענער שטימונג פון דער גאַנצער נאַציאָן, און אין דעם פערלויף פון לעצטען יאָהר האָבען זיי איינטהייל גענומען אין דעם קריעג אויף אַ מערקזאַמען אַרט. די אידען האָבען מאָביליזירט זייער גאַנצען רע־זערוו. אָבער געוועהנטליך מיט דעם אונטערשיעד דאָס זיי, די אידען, האָבען אויך זייערע איינציגע זיהן (ערשטע ליגאַטע) אוועקגעשיקט אין קריעג. די צייטונגען האָבען פון אַנפאַנג קריעג געהאַט צו בעריכטען אַן אויסערגעוועהנ־ליכע צאָהל אידישע וואָלונטירס. פריינדע! דאָס זיינען געווען די וואָלונטירס, וועלכע זיינען בערעכטיגט, איבער זייער העכערע בילדונג צו זיין אין דעם ראנג פון אָפיציערען. זיי האָבען געוואוסט אַז זיי וועלען דעם העכערען ראנג נישט קריגען, דאָך זיינען זיי געגאַנגען אויפֿ'ן שלאַכט פֿעלד.

די אידישע יוגענד וועלכע איז געווען געצוואונגען צו שטודירען אין אויס־לאַנד אלס אַ רעזולטאַט פון די בערגענצונגען צו אריינטרעטען אין די העכערע רוסישע שוהלען, האָט זיך אָבער אומגעקעהרט אַ היים ווען דיעזער קריעג איז ערקלעהרט געוואָרען. אָדער זי האָט אריינגעטראַטען אין די ארמעען פון די רוסישע עלליים. אַ גרויסע צאָהל אידישע סטודענטען זיינען געפאלען אויפֿ'ן שלאַכט פֿעלד ביי דער פערטהיידונג פון ליעזש און אנדערע פונקטען.

ווען דער ציוניסטישער יוגענד איז פאַרגעקומען צו ענטשיידען: אויב זי זאָל אננעהמען די טערקישע אויבערהערשאַפט, אָדער זיין געצוואונגען צו פֿער־לאָזען פאַלעסטינאַ איז זי געווען גענויגט צו געהן נאָך אלעקסאַנדריאַ און דאָר־טען זיך אַנשליסען אַן דער ענגלישער ארמעע.

די אידען האָבען געבויט האָספּיטעלער, האָבען בייגעטראָגען געלד, און אין יעדען הינזיכט אנטהייל גענומען אין דעם קריעג אזוי ווי די איבעריגע בירגער פון לאַנד. פיעלע אידען האָבען געקראָגען דעם צייכען פון העלדענמוט פאר זייער אויפֿהירונג אויפֿ'ן שלאַכט־פֿעלד.

פאר מיר ליעגט יעצט אַ לעטטער פון אַ אידען, וועלכער האָט זיך אומגע־קעהרט פון די פֿעראייניגטע שטאַטען.

”איד האָב געשטעלט מיין לעבען אין געפֿאָהר — שרייבט ער — און געקומען פון אמעריקא אזוי ווייט ווי ארכאַנגעל, נאָר דערפֿאַר וואָס איד האָב געליעבט מיין פאָטערלאַנד מעהר ווי מיין לעבען, אָדער ווי די אמעריקאַנישע פרייהייט וועלכע איד בין ערלויבט געווען צו געניסען. איד בין געוואָרען אַ סאָלאַדאט, און פערלאָרען מיין לינקען ארעם ביז דעם אַקסעל. מען האָט מיר געבראַכט אין דעם רעגירונגס קרייז פון קורלאַנד. קוים האָב איד דער־

צו מיין פאלק

נאך א בלעטעל, מיין פאלק, נאך א שרעקליך-בילד
פון דיין לעבענט-בוך. האב איך דערקענט:
נאך ענווייס, נאך בלוט און נאך פלאמען —
ס'האט משוגע דער מארך מיר געברענט!

דאך, איז גלומה פון א מאכטלאזען צארן
האב איך קרעכצען געקענט נור ניט מעהר!
איך האב ראכע געדורשט און געשמילט זיך
מיט אן עלענדער איינזאמער טרעהר!

נאך א טרעהר אין דעם אַבגרונד פון טרעהרען,
וואָס בעצייכענט דיין וועג אויף דער ערד;
נאך א קרעכין אין א וועלט-רוים פון קרעכצען —
אַה, וואָס האָט עס ביי דיר פאַר א ווערטה!

איך האָב ניט, אַה עלענדע אומה, מיט וואָס דיר צו דיענען
ארום אין דעם אַרעמען, וואָכיגען לעבען;
דעם נפש, דאָס האָב איך, דעם נפש, דעם היילען —
איך קען דיר איהם געבען!

אַך, זאָלען זיי קומען, די הענקער, די ווערגער, די קוילער,
וואָס האָבען דיר אַלע היסטאָרישע וועגען
מיט בלוטען פערטרונקען—איך שטרעק מיט א שמחה
דעם האַלז זיי אַנטקעגען!

און וואָרעם זאָל פליסען אויך מיין בלוט אהין אי די ריינע,
אַהין אין די הייליגע בלוטיגע ים'ען
פון דיינע מיליאָנען גבורים און קדושים —
און שטראָמען צוזאַמען!

דעם 23-טען אפריל איז געווען פריץ באַטאָן-טאָג; באַטענס מיט דער בילד פון אונזער פערשטאַרבענעם שרייבער י. ל. פריץ, זיינען פערקויפט געוואָרען צו זיין ערשטען יאָהר צייט, און די געלד איז געשיקט געוואָרען ספעציעל פאר די יונגע אידישע יתומים און היימלאָזע קינדער, וועלכע פערמעהרען זיך דאָרט יעדען טאָג. דעם זעלבען אבענד האָבען מיר געאהט א גרויסע פערזאמלונג אין עהרע פון שלום אש.

דעם 11-טען דזשון האָט שטאַטגעפונדען א חזנים קאָנצערט אין וואלאַנטא סטריט שוהל, פעראַנשטאַלמעט ביי דער זעלבער קאָמיטע.

דעם 25-טען דזשון איז שטאַטגעפונדען דער בלומען-טאָג. מיר האָבען אויסגענוצט די שעהנע מתנה וואָס די ליבעע נאָטור האָט אונז געשענקט — די דופטיגע בלומען — אום צו שאַפען הילפּע פאר די מלחמה קרבנות. יעדע קאָרניישאָן מיינט א ביסען ברויט פאר א הונגעריגען נפש. איז דעם טאָג האָבען אונזערע אונערמיעדליכע וואָלונטירס ווידער ארויסגעוויזען זייער בע-גייסטערונג פאר דער ארבייט און האָבען געמאַכט דעם טאָג א גרויסען ערפאָלג.

אויף האָבען מיר געזאַמעלט געלד ביי פיעלע אינסטאַליישאַנס, ברית'ו, חתונות, פארטיעס, און וואו נאָר אידען זיינען זיך צוזאַמגעקומען פערבריינגען האָבען מיר זיי דערמאַהנט אן זייער הייליגע פליכט פון צדקה.

אונזער קאָמיטע שטעהט נאָך פאַר גרויסע און שווערע ארבייט. ביי די בעסטע בעדינגונגען ווען די מלחמה וועט זיך אמשנעלסטען ענדיגען וועלען מיר נאָך האָבען א וויכטיגע אויפגאבע: גאנץ צומאַכען דאָס צובראַכענע און אויפ-שטעלען דאָס צושטערטע.

מיר האָפען דאָרום אז די אידען פון טשעכסיע וועלען אויף ווייטער פאַרט-זעצען זייער ארבייט און העלפּען די אונגליקליכע אזוי לאנג ווי הילף וועט נויטהיג זיין.

די קאָמיטע נעהמט די געלעגענהייט צו בעדאַנקען די אלע מענער און פרוי-ען וועלכע האָבען אונז מיטגעהאָלפּען אין דער נאָבעלער ארבייט און אויף דאָס פובליקום בכלל פאר זייער שטיצע.

דער רעזולטאט פון דער ארבייט איז דער: אין קנאפע הונדערט שטעטט אין פעראייניגטע שטאטען און אין קענעדע קענט איז דער זעהן, יעדע זונטאג, פאָרלאָף מיט בעדזשעס אויף די ארעמס און רעסיט בוקס אין די הענד ארויפ געהן אין די הייזער, ניט בעטען, זאָנדערען פאָדערען פון יעדען אידען צו טהאָן זיין פליכט צו זיינע אונגליקליכע ברידער.

אָט די יונגע וואָלונטירס, אָט די בראָווע, בעגייסטערטע, איבערגעגעבענע יוגענד איז יעצט געוואָרען די פאָפולערסטע פאָלקס־פיגור אויף דער אידישער גאָס. די געשיכטע פון דער פאָלקס־הילף בעוועגונג וועט שפעטער האָבען צו דערזעהלען וואונדער פון אויפאָפערונג, רעדענדיג פון דער ארבייט פון די וואָלונטירס.

פאָלגענדיג דעם ביישפיעל פון ניו־יאָרק און אנדערע שטעטט, איז דאָ אין טשעלסיע, אין אָקטאָבער 1915 פעררופען געוואָרען א קאנפערענץ פון פער־שיידענע אידישע ארגאניזאציאָנען און ס'איז געגרינדעט געוואָרען די טשעלסיע פיפעלס רעליעף קאָמיטע. זיי האָבען גלייך גענומען ארגאניזירען א הויז צו הויז קאָלעקשאָן. פיעל יונגע מענער און פרויען האָבען זיך אָפגערופען אויף דעם אפיעל און געאָפפערט זייער רוה־טאָג, זונטאג, צו געהן קלייבען געלד פאר די מלחמה ליידענדע. קיין קעלט אָדער רעגען האָט זיי ניט אפגעהאלטען פון זייער ארבייט. ווי טרייע סאָלדאטען קומען זיי יעדען זונטאג פריה אין די העדקוואַדערס וואו דער דיסטריקט מענדעזשער פערטהיילט זיי די נויטיגע זאכען ווי אויף די סטריטען וואָס זיי דארפען דעקען, און מאַרשירען ארויס.

עס איז אויף ווערט צו באַמערקען, אז די טשעלס'ער אידען באַנעהמען זיך צו די וואָלונטירס נישט נאר פריינדליך, זאָנדערען בעקלאָגען זיך אפט ווארום מען קומט ניט נעהמען זייער דיים אָדער קוואַרטער, וועלכען זיי האָל־טען צוגעגרייט, ווען דורך מאַנגעל אין וואָלונטירס פארפעהלט מען שיקען צו זיי קאָלעקטען. דאָס בעווייזט ווי גרינדליך מעהרסטע אידען זיינען דורכגע־דרונגען מיט דער פליכט צו העלפען די אונגליקליכע אין די קריגעס לענדער. די פיפעלס רעליעף קאָמיטע אין טשעלסע ווי אין אנדערע שטעטט, האָט זיך ניט בענוגענט מיט דעם הויז צו הויז קאָלעקשאָן און האָט פאָרגעברייט פיעל לע אונטערנעהמונגען:

דעם 14־טען נאָוועמבער האָבען מיר אראנזשירט א מאסס־מיטינג אין גארדאנ'ס טהעאטער.

דעם 27־טען יאנואר, פרעזידענט ווילסאָנ'ס אידען־טאָג צו העלפען די מלחמה קרבנות, האָבען מיר געהאט א גרויסען ערפאָלג. דיעזער ערפאָלג איז ווירקליך נאָר מעגליך געוואָרען דורך די פעראייניגונג דאָ אין טשעלסיע פון אלע דריי קאָמיטעס אונטער דעם נאָמען "די טשעלסיע דזשואיש וואר רעליעף קאָמיטע", און וועלכע איז האָף וועט ארבייטען אויף ווייטער צוזאָמען.

דעם 28־טען מארטש האָבען מיר געהאט א באָל אין ארמאָרי האָלל, און אין דער זעלבער צייט ארויסגעגעבען א מעמאריאל בוך, וועלכער ליגעט יעצט פאר אויף, און וועלכער וועט פערבלייבען אן אנדריינקונג פון די נאָבעלע ארבייט וואָס ווערט געטהאָן אין טשעלסיע.

די הילפ'ס ארבייט אין משעלסי

גאנץ אָפּט האָבען זיך די אידען אויף יענער זייט ים גענויטהיגט אין פינאנציעלע ווי אויך מאַראַלע הילפּע פון די אמעריקאנער אידען, און יעדעס מאָל ווען נייע גזרות, נייע פּאָגראַמען, נייע קאטאסטראפּען זיינען פאַרגעקומען, האָבען זיך די אידען פון אמעריקא אויפגעהאַפּט און אויסגעשטרעקט זייער ביסעל הילף.

דער גרויסער נויט און הילפּסגעשריי אין דעם לעצטען גרויסען חורבן האָט ארויסגערופּען אין עקזיסטענץ צוויי קאָמיטעס: די "אמעריקאן דזשואיש קאָמיטע", וועלכע ארבייט מעהרסטענס צווישען די רייכע, און די "סענטראַל רעליעף קאָמיטע", וועלכע פיהרט אן איהר טהעטיגקייט צווישען די ארטעהאַ דאָקסישע אידען צו שאַפּען געלד פאר די מלחמה קרבנות. די ברייטע מאַסע האָט אין דער ארבייט קיין אנטהייל גענומען.

פאר דער לעצטער צייט אָבער, ווען די מלחמה פון איין זייט, און די פערפאָלגונגען פון דער צווייטער, האָבען אוועקגערויבט פון די אידישע פאמיליעס זייערע ערנעהרער, זייער פרנסה, זייער פערמעגען און אפילו זייערע היימען, און די גרעסטע טהייל פון אידישען פאָלק אין ליטא, פוילען און גאליציע, איין גרויסע הונגעריגע מאַסע, נאָקעט, פערשמאַכט און דערשלאָגען, שלעפּט זיך ארום איבער די פערוויסטע וועגען, האָט ערשט אָנגעהויבען קלאָהר ווערען אז עס פאָדערט זיך פון גאנצען פאָלק, ער זאָל צאָהלען זיין חוב צו זיין איי גען בלוט און פלייש, וועלכע זיינען דאָרט ערשט אריינגעוואָרפּען אין דעם גרעסטען גהינם פון יסורים וואס די וועלט האָט אמאָל געזעהן.

אין אויגוסט 1915 איז אין ניו-יאָרק פעררופּען געוואָרען א קאנפערענץ פון פערשיעדענע פארטייען, אָרגאניזאציאָנען, לאדזשעס א.ז.וו. און עס איז גע- גרינדעט געוואָרען די "פיפּעלס רעליעף קאָמיטע". מענשען פון פערשיעדענע מי- נונגען און איבערצייגונגען האָבען זיך אַלע פּעראייניגט מיט איין געדאַנק: נעמליך, צו דערגרייכען די ברייטע מאַסען און טרייען אויף וויפּעל מעגליך פערלייכטערען דעם יאָך פון ארמוטה און נויטה וועלכער דריקט יעצט אונזערע ברידער אין די מלחמה לענדער. דער פלאן פון דער ארבייט ווערט דורכגע- פיהרט אין דער פאָרמע פון הויז צו הויז קאָלעקשאַנס. עס ווערט ארויסגע- שיקט אן אויפרוף צו דער אידישער יוגענד אז זיי זאָלען זיך שטעלען אַלס וואָלונ- טירס צו דער ארבייט. הונדערטע יונגע לייט מעלדען זיך, זיי קריגען ביכלאך מיט רעסימס פון 5 סענט ביז איין דאָלאַר, און געהען פון הויז צו הויז, פון טהיר צו טהיר, און געהן מיט ליידדיגע הענד נישט אוועק.

משעלסע דזשואיש וואר רעליעף קאָמיטע.

דיוויד א. לוריע, טשערמאן

מ. בארקום, ווייס טשערמאן

דר. מ. א. גילבערט, סעקרעטארי.

ניימאן פריעדמאן, טרעזשורער.

עקזעקיוטיוו קאָמיטע.

הרב פ. י. איזראעליט.

הרב מ. רובינאוויטץ.

הרב י. הורוויטץ.

פ. בלומבערג.

ה. עסטרייך.

מ. זעטצער.

מ. בערלין.

מ. י. סאלטער.

י. פיינבערג.

ג. וואַלפע.

ל. לעווין.

י. דייווידסאָן.

ד. גראַססמאן.

ה. טייגער.

ה. קופער.

א. ה. קלובאק.

ס. אייזענבערג.

ס. מאַרקעל.

א. ק. מאַנן.

ד. רובינאוואו.

ב. קאהען.

עמיל ראבינס.

ל. סמאָלקער.

ה. קאהען.

א. לאבעל.

מ. סטאַן.

י. זלאַטניק.

וו. ראַדמאן.

ה. פ. סמיטה.

י. ליפ.

דזש. ראַזענפיעלד.

י. יאפפּע.

מ. טאַכאַטצקי.

א. ראָזענבערג.

א. ראָזענטהאַל.

מ.רס. ע. רוד.

מ.רס. א. סטערמאן.

מ.רס. ה. טייגער.

מ.רס. ג. וואַלפע.

מ.רס. ס. סטערמאן.

א. סטערמאן.

ס. מיללער.

פ. שניידער.

י. ה. דייטש.

מ. סאַנדלער.

מ. זאַלאַזניק.

ל. גאַרין.

דזש. שוואַרטץ.

ס. דעקטאָר.

א. ב. האַפּמאן.

י. דאָריס.

מ. זעף.

ס. שרייבמאַן.

א. אבראַמסאָן.

מ. קווינט.

א. מייסטער.

ב. פאַרטנאָי.

ס. רינגער.

ס. דזענקינס.

י. מאַלטצמאַן.

מ. בראַדיע.

אמעריקאן דזשואיש רעליעף קאמיטע.

ד. א. לאורי, טשערמאן.

א. ק. מאן
ס. מארקעלל
5. לעווין

וויס-טשערלייטע.

ה. א. קלובאק, סעקרעטארי.

י. פיינבערג, טרעזשורער.

סענטראל רעליעף קאמיטע.

ד. רובינאוויץ, טשערמאן.

הרב מ. רובינאוויטץ
ה. קופער
מ. בערלין

וויס-טשערלייטע.

הרב פ. י. איזראעליט, סעקרעטארי.

פ. בלומבערג, טרעזשורער.

פיפעלס רעליעף קאמיטע.

ס. מיללער, טשערמאן.

דזש. שווארטץ
מ. ה. דייטש

וויס-טשערלייטע.

מ. סאנדלער, רעקארדינג סעקרעטארי.

מ. בארקום, עקזעקיוטיוו סעקרעטארי.

נ. זאלאזניק
ה. ראזענבערג

פרעסס קאמיטע

5. גארין
פ. שניידער

היוו קאלעקשאן קאמיטע.

אין דער ארבייט צו שאפען געלד פאר די מלחמה קרבנות האבען זיך די דריי אויבענדערמאנהענטע קאמיטעען דא אין טשעלסע פעראייניגט דעם 27-טען יאנואר אונטער דעם נאמען "טשעלסע דזשואיש וואר רעליעף קאמיטע".

אינהאלט

92.	די הילפס ארבייט אין טשעלסע.....דר. מ. א. גילבערט
89.	צו מיין פאלק (פאָעמא).....אברהם ליעסין
88.	די רעדע פון דעם אידישען דעפוטאט פריעדמאן אין דער רוסישער דומא.
82.	אונזערע פליכטען.....הרב יהודא פ. איזראעליט
80.	צוויי חובות.....הרב מאיר הכהן ראבינאוויטץ
79.	וואָס איף האָב געזעהן אין די מלחמה לענדער...א. ד. לעווין-עפשטיין.
76.	דער וויסער רב.....שלום אש
72.	האַט רחמנות (פאָעם).....ש. פרוג

די אידישע הילפ'ס ארבייט

און די מלחמה

ד.ר. מאריס א. גילפערט

עדיטאר

ארויסגעגעבען פון דעם

טשעלסיר פעראייניגטען הילפ'ס קאמיטעט

פאר די אידישע מלחמה קרבנות

יולי, 1916

LIBRARY OF CONGRESS

0 006 383 237 6

די אידישע הילפ'ס ארבייט

און די מלחמה

ארויסגעגעבען פון דעם

משעלסער פעראייניגטען הילפ'ס קאמיטעט